

Rebbiñ Eli Tarapyndan Ýolbaşçylyk Edilen

Habakkugyň Iki Tagtasy

Jeff Pippenger

2012-10-16

Habakkugyň Iki Tagtasy 95-den 4II

Meniň üçin, takmynan bir sagatlyk çykyşda sekiz sahypalyk bellikleri doly geçip çykmak ep-esli kyn. Üstesine-de, üns berseniz, bizde 20 sahypa bar; şonuň üçin, men bu bellikleri doly okamak niýetinde däldigimi size diňe habar berýärim. Men bu ýerdäki käbir parçalary okamakçy, şonuň üçin LiveStream arkaly tomaşa edýänler bellikleri ýükläp alyp bilerler; şeýle hem, soňunda muny DVD-de görjekler, eger bu makalalar eýýäm olaryň elinde ýok bolsa, muny özleri üçin ýazgyda saklap bilerler. Biziň garap çykýan zadymyz Habakkugyň Iki Tablicasydyr, we şu pursatda biziň edýän ähli işimiz Ellen Waýtyň 1843-nji ýylyň bu Çyzgysynda görkezilen hakykatlar bilen ylalaşykly bolandygyny görkezmäge synanyşmakdan ybaratdyr.

Düýn tamamlanymyz ilkinji üç tanyşdyryş, Ellen Waýtyň “Early Writings”, 236-njy sahypada 2520 wagt pygamberligini dogry diýip aç-açan we anyk taýdan goldaýandygyny görkezýärdi.

Ol 1844-nji ýylyň mart aýyndaky ilkinji lapykeçlik barada gürrüň edende, ol lapykeçlikden soň Milleritleriň Mukaddes Kitaby öwrenmegini dowam etdirendiklerini we olaryň 2520, 2300 hem-de 1335 üçin 1843-nji ýyly öňünden aýtmaga alyp baran şol bir subutnamanyň, şol bir subutnamanyň soňra 1844-nji ýylda tanalyp, bu pygamberlik döwürleriniň 1844-nji ýylda tamamlanýandygyny subut etmek üçin ulanylandygyny aýdýar. Biz hem onuň diňe şu iki pygamberlik döwri [1843-nji ýylyň Çyzgysyndaky 2520 we 2300-e salgylanyp] barada aýdyp biljekdigini, 1335 barada däldigini ara alyp maslahatlaşdyk. 1335 biziň eramyzdyň döwründe başlady; ol 1843-nji ýylda tamamlandy. Şonuň üçin, ol 2520 we 2300 ýyllyk pygamberlik baradaky düşüňjä öz goldawyny berýär.

Soňra ol sözünü dowam etdirip, şol döwrüň dowamynda üç wagt pygamberliginiň 1844-nji ýylda tamamlanandygyny subut edip başlanda, hut şonuň Milleritleri ýygnakdan kowup çykaran yzarlamanýň sebäbi bolandygyny aýtdy. Şeýlelikde, dünýäniň soňunda erkekleriň we aýallaryň 2520-niň näme üçin 1844-nji ýylda tamamlanandygyny görkezýän maglumatlary beýan edýändikleri üçin Adventist ýygnaгыnda yzarlanylmagy tötänlik dälidir.

Rebbiñ Eli Tarapyndan Ýöneldilen

Şeýlelik bilen, indi biz başga bir mowzuga geçýäris, hut şu ýerde durýanyňa [1843-nji ýylyň Çyzgysyndaky AD508-e salgylanyp]. Eger siz bu Çyzgylara seretmedik bolsaňyz, görersiňiz, White uýa bu 1843-nji ýylyň Çyzgysy barada şeýle diýýär: “Men Rebbiň bu Çyzgyda ýol görkezendigini gördüm,” we ol bu 1850-nji ýylyň Çyzgysy barada bolsa, Hudaýyň bu Çyzgynyň neşir edilmeginde bolandygyny aýdýar. Şeýlelikde, ol bize Hudaýyň bu Çyzgylaryň ikisiniň-de taýýarlanyşyna gatnaşandygyny aýtdy, we olaryň nähili gurluşa salnandygy ynsan nukdaýnazaryndan maksatly boldy. Milleritler muny bilgeşleýin etdiler, emma bu Hudaýyň niýeti

boýunça boldy.

Bu ýerde, miladydan öňki 677-nji ýyldan olaryň ynanjyna görä milady 1843-nji ýyla çenli, bu sütün [1843-nji ýylyň Çyzgysynda çepden ikinji sütüne salgylanyp] 2520-ni kesgitleýän sütündür; ol miladydan öňki 677-nji ýylda başlanýar we olaryň pikirine görä milady 1843-nji ýylda tamamlanýar.

Olar bu aýdyň şekilli mysaly 1850-nji ýylyň Çyzgysynda hem saklapdyrlar: şu ýerden [çepden üçünji sütüne salgylanyp] b.e. öň 677-den şu ýere çenli, b.e. 1844. Bu iki Çyzgyda-da bar bolan 2520-niň sütüni bolup durýar.

Şu sütünleriň hut ortasynda, iki ýagdaýda-da, haç ýerleşýär.

Haçyň edil aşagynda Gündelik baradaky salgylanma ýerleşýär. Gündeligiň nyşany bolan butparazlygyň, ýagny butparaz dininiň kökiniň manysy özüni beýgeltmekdir; hem-de bu ýerde Rebbiň elini, bu iki çyzgyda hökman adam elini däl-de, görüp bolýandygyny görmek bolýar.

Özümiň beýgeldilmeginiň bizden aýrylmagy üçin, siziň-de, meniň-de, ýa-da islendik biriniň-de, bu iki Çartda-da şöhlendirilşi ýaly, haça çüýlenişiň düýbüne gelmegimiz gerekdir. Şol sapak şekillendirilýär.

Elbetde, biz ortasynda haç ýerleşdirilen 2520-niň sütünleri barada gürrüň edenimizde, Daniel 9-yň ýerine ýetmeginde Mesihniň köpler bilen ähti bir hepde üçin tassyk etmäge gelende, şol bir hepde 2520 güne deň bolandygyny, we şol hepdäniň ortasynda Onuň haça çüýlenendigini bilýäris. Şeýlelik bilen, şu Çyzgylaryň her birindäki bu sütünleriň ortasynda biz haçy görýäris, we olar Mesihniň köpler bilen ähti tassyk eden 2520 gününü aňladýar.

Şeýlelik bilen, indi biz «Gündelik» we Ellen Waýtyň oňa beren goldawyny ele alarys.

23-nji sentýabrda Reb maňa Öz halkynyň galanlaryny yzyna getirmek üçin Öz elini ikinji gezek uzadandygyny görkezdi we bu ýygnaýş döwründe edilýän tagallalaryň iki esse güýçlendirilmelidigini görkezdi. Dargadylyşda Ysraýyl urlup-ýenjildi we parçalandy, emma indi, ýygnaýş döwründe, Hudaý Öz halkyny sagaldar we ýaralaryny sarar. Dargadylyşda hakykaty ýaýratmak üçin edilen tagallalaryň täsiri örän az boldy, örän az zat ýa-da asla hiç zat başarmady; emma ýygnaýşda, Hudaý Öz halkyny ýygnamak üçin Öz elini uzadanda, hakykaty ýaýratmak üçin edilen tagallalar göz önünde tutulan netijesini berer. Ähli adamlar bu işde birleşen we yhlasly bolmalydyr. Men häzir bizi ýygnaýşda dolandyrmak üçin mysal hökmünde dargadylyşa salgylanmagyň islendik adam üçin nädogrudygyny gördüm; çünki Hudaý bize häzir şol wagtkydan artyk hiç zat etmeli bolmasa, Ysraýyl hiç wagt ýygnalmazdy. Men 1843-nji ýylyň çyzgysynyň Rebbiň eli bilen ugrukdyrylandygyny we onuň üýtgedilmeli dældigini gördüm; sanlaryň Onuň isleýşi ýaly bolandygyny; Onuň eliniň sanlaryň käbirindäki bir ýalňyşlygy örtüp we gizläp saklandygyny, şonuň üçin Onuň eli aýrylýança hiç kim ony görüp bilmeýändigini gördüm.

Soňra men “gündelik” bilen baglanyşyklylykda (Daniel 8:12) gördüm: “gurbanlyk” sözi adamyň paýhasy bilen goşulypdyr, ol tekste degişli däl, we Reb höküm sagady habaryny berenlere onuň dogry düşünjesini beripdir. 1844-den öň, birlik bar wagty, tas hemmesi

“gündelik” barada dogry düşünjede birleşýärdiler; emma 1844-den bäri bolan bulaşyklykda başga garaýyşlar kabul edildi, munuň yzyndan garaňkylyk we bulaşyklyk geldi. 1844-den bäri wagt synag bolmady, indi hem hiç haçan gaýtadan synag bolmaz.

Reb maňa üçünji perişdäniň habarynyň gitmelidigini we Rebbiň dargadylan çagalaryna yglan edilmelidigini görkezdi, ýöne ol wagt bilen baglanyşdyrylmaly däldir. Men käbirleriniň wagt hakynda wagyz edilmeginden döreýän galp joşguny kabul edýändiklerini gördüm; emma üçünji perişdäniň habary wagtyň berip biljek zadyndan has güýçlüdir. Men bu habaryň öz düýbüne daýanyp durup bilýändigini we ony berkitmek üçin wagta mätäç däldigini gördüm; ol gudratly güýç bilen gider, öz işini ýerine ýetirer we adalatda gysgaldylar.

Soňra men, Rebbiň gelmezinden öň olaryň Köne Iýerusalime gitmeginiň özläriniň borjudygyna ynanyan we ol ýerde etmeli bir işi bardyr diýip pikir edýän käbir adamlaryň uly ýalňyşlygyna gönükdirildim. Şeýle garaýyş üçünji perişdäniň habary astyndaky Rebbiň häzirki işinden akyly we gyzyklanmagy sowmaga ukyplydyr; çünki Iýerusalime entek gitmelidiris diýip pikir edýänleriň akyllary şol ýerde bolar, özlärini we başgalary ol ýere ýetirmek üçin olaryň serişdeleri häzirki hakykatyň işinden saklanyp galyner. Men şeýle bir missiýanyň hakykatda hiç hili peýda getirmejekdigini gördüm; Mesihniň hatda ilkinji gelişine juda az sanly ýehudylary ynandyrmak üçin hem örän köp wagt gerek bolardy, Onuň ikinji gelişine ynandyrmak bolsa ondan-da beter kyn bolardy. Men Şeýtanyň bu meselede käbirlerini juda güýçli aldanandygyny, ýeri gelende şu ýurtda olaryň töweregindäki janlara özləri tarapyndan kömek edilip bilinjekdigini we olaryň Hudaýyň buýruklaryny saklamaga ugrukdyrylyp bilinjekdigini, emma olaryň bolsa şol janlary heläk bolmaga taşlap gidýändiklerini gördüm. Şeýle hem men Köne Iýerusalimiň hiç haçan gaýtadan gurlup dikeldilmejekdigini gördüm; we Şeýtanyň ýygnaýyş wagtynda Rebbiň çagalarynyň akyllaryny şu zatlara gönükdirmek, olary Rebbiň häzirki işine ähli gyzyklanmalaryny doly bagyş etmekden saklamak hem-de olary Rebbiň günü üçin zerur taýýarlygy äsgermezlik etmäge getirmek maksady bilen elinden gelenini edýändigini hem gördüm." Irki Ýazgylar, 74–76.

Görkezjek bolýan birnäçe zadymyz bar: bizde «Early Writings» kitabynyň 74-nji sahypasyndan bir parça bar. Biz muny öň hem ara alyp maslahatlaşypdyk. Şu çykyşda seredip geçjek zatlarymyzyň köpüsini biz öň hem ele alypdyk; emma köpümiz «Early Writings»-daky bu parçanyň ösüş döwründen geçendigine düşünmeýäris. «Early Writings» kitabynnda häzirki görnüşi bilen, adamlar hakykaty nädogry görkezmek üçin «Early Writings»-daky ýazylana daýanyp bilerler. Emma, eger siz asyl çeşme resminamalaryna dolansaňyz, olaryň hakykaty nädogry görkezmek üçin ulanýan mantygy aradan aýrylýar.

Şeýlelikde, bu barada aýdyljak zat köp. Biz bu ýerde Gündelik bilen iş salyşýandygymyz üçin, men diňe birnäçe nokady görkezmekçi. Emma, “Early Writings” kitabyndaky bu parçadan, 23-nji sentýabr bilen baglanyşykly ilkinji iki pikire üns bermegiňizi isleýärin.

Bolýar. 23-nji sentýabr, eger siz muňa tanyş däl bolsaňyz, ol ýerde 1850-ni goýup bilersiňiz; 1850-nji ýylyň 23-nji sentýabry. Munuň Gündelik baradaky meseläni dogry düşünmäge täsiri bar.

Birinji abzasynyň ahyrynda soňky birnäçe günün dowamynda eýýäm bu ýerde sereden beýanymyz şeýle diýýär: “1843-nji ýylyň çyzygysynyň Rebbiň eli bilen gönükdirilendigini gördüm, ol

üýtgedilmeli däldir; sanlaryň Onuň isleýşi ýaly bolandygyny; Onuň eliniň olaryň käbirindäki bir ýalňyşlygyň üstünde bolup, ony gizländigini, şonuň üçin Onuň eli aýrylýança hiç kimiň ony görüp bilmändigini.”

Ikinji abzasda şeýle diýilýär: «Soňra men —“gündelik” bilen baglanyşykly gördim (Danyýel 8:12)» Indi bolsa, men siziň muny diňe ýadyňyzda saklamagyňyzy isleýäriň — muny, Reb islese, soňra gürrüňsiz ara alyp maslahatlaşarys — haçan-da Gündelik 1843-nji ýylyň Çartynda, hut şu ýerde görkezilende, ol ýerde şeýle diýilýär: «gündeligi aýyrmak»; şeýle hem: «Danyýel 12:11 we 12.» 1850-nji ýylyň Çartynda bolsa, Gündelik barada gürrüň edilende, şeýle diýilýär: «butparaz agalygy ýa-da gündelik aýrylanda, Danyýel 11:31.» Şeýlelikde, bu iki Çartda olaryň Danyýel 11:31-den we Danyýel 12:11-den kesgitleýän ünsi Gündeligiň aýrylmagyna gönükdirilendir. Bolýarmy?

Danyýel 11:31-de we Danyýel 12:11-de “aýyrmak” diýip terjime edilen ýewreýçe söz ****sur**** bolup, onuň manysy “aýyrmakdyr”; ol “ýok etmek” diýmekdir.

Emma, Daniel 8-nji bapda, 11-nji aýatda, “Gündelik” aýrylyp alynýar diýilýän ýerde, başga bir ýewreýçe söz ulanylýar. Ol rum sözüdür we manysy “ýokary götermek hem-de belent tutmak” diýmekdir.

Şeýlelik bilen, William Miller Cruden’s Concordance-den peýdalandy, emma Cruden’s Concordance size ýewreýçe ýa-da grekçe barada hiç hili düşünje bermeýär. Şonuň üçin Reb Milleritlere ýolbaşçylyk edýardi; sebäbi, Daniel kitabynda “Daily” barada agzalýan üç ýeriň, ýagny Daniel 8-nji bapda, Daniel 11-nji bapda we Daniel 12-nji bapda, 11-nji we 12-nji baplarda “take away” diýip terjime edilen ýewreý sözi hakykatdan-da “aýyryp almak” diýmegi aňladýar. Şeýle-de, olaryň şu Çyzgylarda nygtaýan zady hem şudur: butparazlyk aýrylyp alnanda, 1290 we 1335 pygamberlikleri başlanar.

Emma, Daniýel 8-de “Gündelik” aýrylyp alnanda, bu onuň ýok edilmegi barada gürrüň etmeýär; ol Butparazlygyň dininiň ýokary galdyrylyp, beýgeldilmegi barada gürrüň edýär. Şeýlelikde, Millerçiler muny dogry düşündiler. Olar Daniýelde “Gündeligiň” aýrylyp alynmagy barada bolan iki baby görkezýärdiler.

Emma bu ýerde, “Irki Ýazgylarda”, şeýle hem asyl çeşme resminamalaryna gaýdyp seredenimizde, siz şu bapda aslynda Danyýel 8:12 baradaky bu salgynyň ol ýerde ýokdugyny görersiňiz. Ellen Waýtyň 1882-nji ýylda “Irki Ýazgylar” çap edilende muny şol ýere goşmagy tabşyrandygyny, ýa-da muny redaktorlaryň biriniň goşandygyny men bilemok. Bu meni howsala salmaýar, çünki bu ýerde ol “aýrylyp alynma” barada gürrüň etmeýär.

Ikinji abzasda şeýle diýilýär: «Soňra men “hemişelik” babatda (Daniel 8:12) “gurbanlyk” sözünüň adam paýhasy tarapyndan goşulandygyna, onuň tekste degişli däldigine hem-de Rebbiň onuň dogry düşünjesini höküm sagadynyň jaryny yglan edenlere berendigini gördüm».

Birnäçe ýyl ozal Germaniýada Germaniýanyň käbir görnükli pastorlary we Germaniýadan käbir seminaryýa mugallymlary bilen duşuşygymyz boldy; men şol ýerde çykyş etdim, olar hem bu habara garşy daşlaryny atdylar.

Italiýadan bir pastor hem şol ýerde bardy, ol hem bu aýat hakynda aýdylýan akylsyz delilleriň birini öňe sürdi. Onuň aýdan zady şu boldy — we “gündelik” barada birnäçe akylsyz deliller bar, şonuň üçin bu akylsyz deliliň ýygy-ýygýdan ulanylýandygyny görersiňiz, biz hem muny şu ýerde ýazgyda ýerleşdireris. Onda şeýle diýilýär: “Soňra men ‘gündelik’ bilen baglanyşyklylykda (Daniel 8:12) ‘gurbanlyk’ sözünüň adamyň paýhasy bilen goşulandygyny we tekste degişli dældigini, hem-de Rebbiň bu barada dogry garaýşy höküm sagadynyň çagyryşyny berenlere berendigini gördüm.” Ine, akylsyz delil şu: Olar Ellen Waýtyň bu ýerde “gündeligi” goldamaýandygyny aýdýarlar; tersine, onuň “gurbanlyk” sözünüň ynsan paýhasy bilen goşulandygy we tekste degişli dældigi baradaky pioneýr düşünjesini goldaýandygyny aýdýarlar. Düşnüklimi? Şeýlelikde, bu italiýan pastor şu delili öňe sürýär.

Men şeýle diýdim: «Onda indiki sözlemi maňa düşündiriň, Pastor».

Indiki söz şeýle diýýär: “Agzybirlik bar wagty, 1844-den öň, tas hemmesi ‘gündelik’ baradaky dogry garaýyşda birleşpildiler; . . .” Bu, adam akyly bilen goşulan “gurbanlyk” sözünüň dogry düşündirişi barada däl. Ellen Waýt bu ýerde — we bu agyr mesele, bu häzirki Adventizmde eşitmekden ýüz öwürýän we görmekden ýüz öwürýän adamlar üçin örän agyr mesele. Bu paragraf, ähtimal, Pygamberlik Ruhundaky beýleki ähli paragrafdan has köp teologyn gutulyşyny ýitirmegine sebäp bolan paragrafdyr. Men mubalagha etmeýärim; meniň pikirimçe, bu, ähtimal, dogrudyr.

XX asyryň başlarynda “Gündelik” barada ýalan düşünje Adventizme girizilip başlanda, bu meseläniň iki tarapynda hem onuň üstünde göreşenleriň ählisi özleriniň hut şu abzasyn üstünde göreşýändiglerini bilýärdiler. Stefan Haskell “Gündeligiň” butparazlykdygy baradaky Pioner garaýşyny goramaga çykanda, ol näme etdi? Ol 1843-nji ýylyň şu Çartyny täzedan çap etdi we şu abzasyny onuň aşagyna ýerleşdirdi. Şeýlelikde, hut şu abzas jedeliň merkezidir, we köp-köp adam hut şu ýerde öz gylçlarynyň üstüne ýykylyp heläk boldular.

Şeýlelikde, bu ýerde meniň size görkezesim gelyän zadyň in pes derejesinde-de şeýle: soňky wagtlarda White Horse Ministries-den Stiwl Wohlberg ýaly adamlar bu habara garşy çykýarlar. Onuň delilleriniň biri şeýle: “Ellen Waýtyň Gündelik barada hiç hili garaýşy bolmandyr, şonuň üçin meniň hem bolmaly däl”, bu bolsa düýbünden akylsyz bir garaýyşdy. Emma, hatda Ellen Waýtyň bu meselede hiç hili garaýşy bolmandyr diýen mümkinçiligi oňa bersek-de, ol bu sitatada näme diýýär? Ol öňdebaryjylaryň bu barada dogry garaýşa eýedigini aýdýar. Hatda onuň özi onuň nämedigini bilmedik bolan ýagdaýynda-da, ine, şu ýerde onuň dogry bir garaýşyň bardygyny aýdýandygyny görýäris; bu bolsa nädogry bir garaýşyň, belki-de birnäçe nädogry garaýyşlaryň hem bardygyny aňladýar.

Size Vance Ferrell ýaly adamlar bar. Vance Ferrell; adamlar Vance Ferrelliň pygamberlik düşündirişlerine ynam bildirýärler, munuň sebäbini bolsa men bilemok. Vance Ferrell ýeke-täk däl, emma ol Gündelik diýen zadyň hem bütparazçylygy, hem-de Mesihniň Mukaddeslikdäki hyzmatyny aňladýandygyny aýdýan adamlaryň biridir. Dogrumy? Ol bu nyşanyň Şeýtany hem, Mesihni hem aňladýandygyny aýdýar.

Şeýle pikirlendiriş ulanylanda, nähili paýhasly saýgaryş ulanylýar?

Bolýar, Waýt uýa, bu ýerde “Gündelik” nämäni aňladýandygyna garamazdan, ol dogry bir düşüňjäniň bardygyny aýdýar. Şeýlelikde, iň bolmanda, şu ýerde şol öňe sürülýän pikire ylalaşyp bileris, şeýle dälmi?

Soňra men “hemişelik” bilen baglanyşykly (Daniel 8:12) “gurbanlyk” sözünüň adam akyly tarapyndan goşulandygyny, onuň tekste degişli däldigini, hem-de Rebbiň onuň dogry düşünilişini höküm sagadynyň jaryny yglan edenlere berendigini gördüm. 1844-nji ýyldan öň, agzybirlik bar wagty, tas hemmeler “hemişeligiň” dogry düşünilişinde birleşipdiler; emma 1844-nji ýyldan bäri dowam edip gelyän bulaşyklykda başga garaýyşlar kabul edildi,

Men italýan ruhanysyna şuny aýtdym. Men şeýle diýdim: «Bolýar. Maňa 1844-nji ýyldan soň “gurbanlyk” sözi barada kabul edilen başga garaýyşlaryň bolandygyna degişli haýsydyr bir taryhy salgylanmalary berip bilersiňizmi?»

Ol şu pursatda ondan birneme yza çekildi.

1844-nji ýyldan bäri “Gündelik” barada başga garaýyşlar kabul edildi, olar näme döretti? Garaňkylyk we bulaşyklyk.

“Aňkylyk we bulaşyklyk” diýen sözleriň aşagyny çyzyň, sebäbi uýam Waýt hemişelik hakynda mundan beýläk hem aýdanda, ol garaňkylyk we bulaşyklyk barada gürrüň edýär, we biz şu gün irden olaryň käbirini size görkezjek.

Gündelik baradaky nädogry garaýyş garaňkylygy we bulaşyklygy döredýär.

“Wagt 1844-nji ýyldan bäri synag bolmandyr, indi bolsa ol hiç haçan gaýtadan synag bolmaz.”

Şeýlelik bilen, bu ýerde görýän Gündelik bilen baglanyşyklykda, ine, delil şudur. Ine, şu günki delil; ine, Ellen Waýtyň oglunyň öňe süren delili. Ony başgalar hem öňe sürüpdi, emma ony Adventizmiň taryhy ýazgysyna girizen hut şoldur. Munuň manysy şudur: bu parçany okanyňyzda, düşünmeli zadyňyz wagt kesgitlemegiň kontekstidigidir.

—“beýleki garaýyşlar kabul edildi,”—Gündelik babatda—“we onuň yzyndan garaňkylyk we bulaşyklyk geldi. 1844-nji ýyldan bäri wagt synag bolmady, indi hem hiç haçan synag bolmaz.”

Rebbiň maňa görkezdi welin, üçünji perişdäniň habary gitmeli we Rebbiň dargadylan çagalaryna yglan edilmelidir, ýöne ol wagta daňylmaly däldir.

Willy White-nyň wagt belläp goýmagyň mazmunyna garamalydygymyzy aýdýandygynyň sebäbine düşüňärsiňizmi?

Ol Günü baradaky nädogry garaýyşlaryň emele getiren bulaşyklygy barada gürrüň edýär, wagty kesgitlemek synag bolmandyr; soň bolsa wagty bellemek barada bir paragraf bar.

Bolýar, siz şu zady düşünmeli: wagt kesgitlemek baradaky bu abzas asyl çeşme resminamasynda ýokdy; we, wagt barada synag bolmandygy hakdaky beýanama, şol sözlem üýtgedilipdir. Ol Ellen Waýtyň asyl pikirini nädogry beýan edýär. Ol wagt kesgitlemek barada hiç zady «Gündelik»

bilen baglanyşdyrmandyr. Biz şu gün irden şoňa garamak isleýäris.

Şeýlelik bilen, aýdyşym ýaly, biz bu sahypalaryň hemmesini okajak däl. Men diňe olary siziň elinizde bolmagyny üpjün etjek, şeýdip meniň aýdýan zatlarymy synap görüp bilersiňiz; sebäbi meniň, ynsan hökmünde, sizi ýalňyş ýola gönükdirýän bolmagym mümkin.

Artur Waýt — “Wagty Kesgitlemegiň Konteksti”

Köne garaýşyň tarapdarlary bu beýannamanyň [Early Writings, 74–75.] sözleşişiniň Milleriň goldan we soňra Uriah Smith tarapyndan gaýtalan “gündelik” baradaky garaýşa Asmanyň makullamasyny berendigini öňe sürýärdiler.

Artur Waýt, Uilli Waýtyň ogly, Ellen Waýtyň taryhy baradaky alty jiltlik toplumynda atasynyň “Gündelik” baradaky dogry garaýşy ret edýän ornuny ýatlap, EGW-niň 6-njy jildiniň 252-nji sahypasynda şeýle diýýär,

“Köne garaýşyň tarapdarlary” — ýagny Gündelik butparazlygy aňladýardy diýenler — “bu beýannamanyň sözleşişi [Early Writings, 74–75.] asmanyň tassyklamasyny Milleriň kabul eden we soňra Uriah Smith tarapyndan gaýtalan “gündelik” baradaky garaýşa berýändigini öňe sürdüler.”

Eger Artur Waýt hakyky, takyk taryhçy boljak bolan bolsa, onuň şol ýerde näme diýmelidigini bilýänizmi? Ol diňe şol ýere bir sözi goşardy; ýöne Artur Waýt bu ýerde ýalňyşdy. Ol şeýle diýerdi: “Köne garaýşyň tarapdarlary bu beýannamanyň söz düzüminiň [dogry görnüşde] —bu beýannamanyň söz düzüminiň [Early Writings, 74–75.] — Milleriň öňe süren we soňunda Uriýa Smit tarapyndan gaýtalanyp aýdylan ‘gündelik’ baradaky garaýşa Göğüň tassyklamasyny berendigini öňe sürýärdiler.”

Ýöne ol muny şol ýere dogry ýerleşdirmeyär. Ol diňe olaryň tutýan garaýşyny aýdýar, edil olaryň nädogry bir garaýşy tutýan bolmak mümkinçiligi bar ýaly. Emma olar beýle dældiler; olaryň garaýşy dogrydy.

—«Täze garaýşy goldaýanlar»—onuň kakasy Willy, A. G. Daniells, W. W. Prescott, men bolsa häzir muňa geçmerin—«bu beýannamanyň öz baglanyşygynda, ýagny wagt bellemek baglanyşygynda düşünilmelidigini öňe sürýärdiler.»

Biz olaryň “Early Writings” atly eseriniň 74-nji sahypasyndaky delilini size häzir aýdyp berdik.

—“Täze garaýşy goldaýanlar bu beýannamanyň onuň kontekstinde — wagty bellemek kontekstinde — kabul edilmelidigini öňe sürýärdiler. Ellen Waýtyň gaýtalap eden: ‘meniň bu mesele babatda hiç hili nuryum ýok’ (Letter 226, 1908) hem-de ‘sorag astyna alnan meseleleri men açyk-aýdyň kesgitläp bilemok’ (Letter 250, 1908) diýen sözleri, şeýle hem bu mesele onuň önünde gyssagly goýlanda, anyk bir beýanname bermäge ukypsyzlygy olaryň çykaran netijesine goldaw berýär ýaly bolup görünýärdi. Olar, üstesine-de, Ellen Waýtyň üsti bilen berlen habarlaryň taryhyň aýdyň berkidilen wakalary bilen gapma-garşy gelmejekdigine ynamlydylar.” Arthur White, EGW, volume 6, 252.

Asyl Nusga — Review and Herald, 1850-nji ýylyň 1-nji noýabry

Hem-de “Early Writings” kitabynyň 74-nji sahypasy — ol haçan çap edildi? 1882; “Early Writings” kitaby 1882-nji ýylda çap edildi.

Emma göz önünde tutýan irki ýazgylaryň bu bölegi asyl görnüşinde Review and Herald neşiriniň 1850-nji ýylyň 1-nji noýabrdaky sanynda duş gelýär, we bu sizde bellikleriňizde hem bar. Ol birnäçe abzasy öz içine alýar, we meniň aýdyşym ýaly, biz olaryň hemmesini okajak däl.

Biz 2-nji sahypada dört paragrafy, soňra 3-nji sahypada dört paragrafy görýäris:

Eziz doganlar we uýalar, Rebbiň soňky döwürde maňa görnüşde görkezen zatlary barada size gysgaça beýany bermek isleýärim. Maňa Isanyň gозelligi we perişdeleriň biri-birine bolan söýgüsi görkezildi. Perişde aýtdy: —Olaryň söýgüsini görüp bilmeýärsiňizmi?— şonuň yzyna eýeriň. Hut şonuň ýaly-da, Hudaýyň halky biri-birini söýmeli. Aýyby doganyňa däl-de, özüne ýöňkemegi has gowy hasapla. Men —bar zadyňyzy satyň we sadaka beriň’ diýen habaryň käbirleri tarapyndan onuň aýdyň nurunda berilmändigini gördüm; Halasgärimiziň şol sözleriniň hakyky maksadynyň düşnükli beýan edilmändigini gördüm. Men satmagyň maksadynyň zähmet çekip, özüni ekläp bilýänlere bermek däl-de, hakykaty ýaýratmakdygyny gördüm. Zähmet çekmäge ukyply bolanlary ýaltaçylykda saklamak we olara ýüz bermek günädir. Käbirleri ähli ýygnaqlara gatnaşmaga yhlasly boldular; emma bu Hudaýy şöhratlandyrmak üçin däl-de, —nan we balyklar’ üçindi. Şeýle adamlaryň öýde bolup, öz elleri bilen —ýagşy zady’ işläp, maşgalalarynyň zerurlyklaryny üpjün etmegi we häzirki hakykatyň gymmatly işini goldamak üçin berere bir zadynyň bolmagy has gowy bolardy.

Käbirleriniň, men gördüm, imansyzlaryň önünde hassalaryň şypa tapmagy üçin doga etmekde ýalňyşandyklary bardy. Eger aramyzda biri näsag bolup, Ýakup 5:14, 15-e görä ýygnaгыň ýaşullaryny öz üstüne doga etmäge çagyrsa, biz Isanyň nusgasyna eýermelidiris. Ol imansyzlary otagdan çykardy, soňra hassany sagaltdy; şonuň üçin aramyzda bolan hassalar üçin doga edenimizde, iman etmeýänleriň imansyzlygyndan üzňe bolmaga çalyşmalydyrys.

Soňra men Isanyň Öz şägirtlerini aýrylykda bir ýokarky otaga alyp gidip, ilki olaryň aýaklaryny ýuwany, soň bolsa olara döwlen çöregi iýmäge berendigi, onuň döwlen bedenini aňlatmak üçin, hem-de üzüm şiresini onuň dökülen ganyny aňlatmak üçin berendigi wagtyna gaýtadan gönükdirildim. Men hemmeleriň bu zatlarda düşünjeli hereket etmelidigini we Isanyň göreldesine eýermelidigini, hem-de bu düzgünleri ýerine ýetirýän wagtларында mümkün boldugyça imansyzlardan aýry bolmalydygyny gördüm.

Soňra maňa görkezildi: Isa Mukaddes ýerden çykandan soň, soňky ýedi bela döküler. Perişde şeýle diýdi: «Hudaýyň we Guzynyň gazaby pisleriň heläk bolmagyna ýa-da ölümine sebäp bolýar. Hudaýyň sesi bilen mukaddesler baýdakly goşun dek güýçli hem elhenç bolarlar; emma olar şol wagtda ýazylan hökümi ýerine ýetirmezler. Hökümiň ýerine ýetirilmegi 1000 ýylyň ahyrynda bolar.»

Mukaddesler ölümsüzlige öwrülenden, hemmesi bilelikde ýokara alnyp gidilenden, we öz arfalaryny, täçlerini we ş.m. alandan soň, hem-de Mukaddes Şähre girenden soň, Isa bilen mukaddesler höküm çykarmaga oturýarlar. Kitaplar açylýar: ýaşayş kitaby we ölüm kitaby; ýaşayş kitabynda mukaddesleriň ýagşy işleri, ölüm kitabynda bolsa zalymalaryň erbet işleri ýazylygydyr. Bu kitaplar Kanun kitaby, ýagny Mukaddes Kitap bilen deňeşdirildi, we şoňa görä

olar höküm edildi. Mukaddesler Isa bilen bir agyzdan zalym ölüleriň üstünden öz hökümlerini çykarýarlar. Ine, görün! diýip perişde aýtdy, mukaddesler Isa bilen bir agyzdan hökümde oturýarlar we bedende edilen işlerine görä zalymalaryň hersine paýyny berýärler, hem-de höküm ýerine ýetirilende olaryň näme almalydygy atlarynyň garşysyna ýazylýar. Men munuň 1000 ýylyň dowamynda, Mukaddes Şäher ýere düşmezinden öň, mukaddesleriň Isa bilen bilelikde Mukaddes Şäherdäki işi bolandygyny gördüm. Soňra 1000 ýylyň ahrynda Isa, perişdeler we onuň bilen ähli mukaddesler Mukaddes Şäherden çykýar, we ol olar bilen bilelikde ýere inip gelýärkä, zalym ölüler direldilýär; soň bolsa Ony naýza bilen deşen şol adamlaryň hut özleri direldilip, Ony ähli şöhraty bilen, perişdeleri we mukaddesleri bilen bilelikde uzakdan görerler we Onuň sebäpli nala çekerler. Olar Onuň ellerindäki we aýaklaryndaky dyrnak yzlaryny, hem-de gapdalyna naýza sokulan ýerini görerler. Dyrnaklaryň we naýzanyň yzlary şol wagt Onuň şöhraty bolar. 1000 ýylyň ahrynda Isa Zeýtun dagynyň üstünde durar, dag iki ýana bölüner we uly bir düzlük bolar, şol wagtda gaçýanlar bolsa ýaňy direldilen zalymalardyr. Soňra Mukaddes Şäher aşak inip, şol düzlükde ýerleşer.

Soňra Şeýtan direldilen erbet adamlary öz ruhy bilen doldurýar. Ol olary ýalpyldadyp, Şäherdäki goşunyň azdygyny, öz goşunynyň bolsa köpdüğini, şonuň üçin-de olaryň mukaddesleri ýeňip, Şäheri ele geçirip biljekdigini aýdýar. Şeýtan öz goşunyny jemläp durka, mukaddesler Şäheriň içinde bolup, Hudaýyň Jennetiniň gözelligine we şöhratyna tomaşa edýärdiler. Isa olaryň önündedi we olara ýol görkezýärdi. Birdenkä şol mähirli Halasgär biziň aramyzdan ýitdi; emma tizden onuň mähirli sesini eşitdik, ol şeýle diýýärdi: — Eý Atamyň mübäreklere, geliň, dünýä ýaradylandan bäri siziň üçin taýýarlanan patyşalygy miras alyň. Biz Isanyň daşyna üýşdük, we ol Şäheriň derwezelerini ýapýan pursadynda, erbetleriň üstüne nälet ygylan edildi. Derwezeler ýapyldy. Soňra mukaddesler ganatlaryny ulanyp, Şäheriň diwarynyň depesine galdylar. Isa hem olar bilen bile bolupdy; onuň täji ýalkym saçýan we şöhratly görünýärdi. Ol täç içinde täçdi, jemi ýedidi. Mukaddesleriň täçleri iň sap altynndan bolup, ýyldyzlar bilen bezelipdi. Olaryň ýüzleri şöhrat bilen lowurdýardy, çünki olar Isanyň doly keşbinde idiler; we olar ýokary galyp, hemmesi bilelikde Şäheriň depesine tarap hereket edenlerinde, men bu görnüşe bendi bolup galypdym.

Soňra pisler özleriniň nämeden mahrum bolandyklaryny gördüler; Hudaýdan olaryň üstüne ot inip geldi-de, olary ýok etdi. Bu höküm çykarylmasynyň ýerine ýetirilmegidi. Şondan soň pisler, mukaddesleriň Isanyň bilen birlikde 1000 ýylyň dowamynda özlerine ölçäp berenine görä, jezalaryny aldylar. Pisleri ýok eden şol bir Hudaýyň oty bütün ýeri arassalady. Dargap, ýyrtyk-ýamyk daglar güýçli gyrgyzlykda eredi, atmosfera hem, şeýle hem ähli saman çöpüsi ýakylp ýok edildi. Soňra mirasymyz önümizde açyldy, şöhratly we ajaýyp boldy, biz hem täzedan döredilen bütün ýeri miras aldyk. Barymyz gaty ses bilen: «Şöhrat, Alleluýa» diýip gygyrdyk.

Men şeýle-de çopanlaryň Mukaddes Kitabyň goldaýandyry diýip hasaplap biljek möhüm täze bir pikiri öňe sürmezlerinden öň, ynanmaga esaslarynyň bar bolan adamlary, ähli habarlaryň içinde bolanlary hem-de häzirki hakykatyň ählisinde berk duranlary bilen geňşmelidigini gördüm. Şonda çopanlar kämil derejede birleşerler, we çopanlaryň birligi ýygnaç tarapyndan duýlar. Şeýle bir ýoluň betbagtçylykly bölünişikleriniň önüni aljakdygyny gördüm; şonda gymmatly sürüniň bölünmegi, goýunlaryň bolsa çopansyz dargamagy howpy bolmaz.”—

Soňra ol meniň siziň üçin çarçuwa içine alan ýene baş abzasym bilen tamamlanýar, sebäbi makaladan alnan şol baş abzas soňunda *Early Writings* kitabyna girjek bolanlardyr. Şonuň üçinem hut şu soňky baş abzas çarçuwa içine alnan.

23-nji sentýabrda Reb maňa Öz halkynyň galyndysyny halas etmek üçin elini ikinji gezek uzadandygyny we bu ýygnaýyş döwründe tagallalaryň has-da güýçlendirilmelidigini görkezdi. Dargadylyş döwründe Ysraýyl uruldy we parçalandy; emma indi ýygnaýyş döwründe Hudaý Öz halkyny sagaldar we olaryň ýaralaryny sarar. Dargadylyşda hakykaty ýaýratmak üçin edilen tagallalar juda az täsir etdi, juda az zat bitirdi ýa-da hiç zat bitirmedi; emma ýygnaýyşda, Hudaý Öz halkyny ýygnamak üçin elini uzadanda, hakykaty ýaýratmak ugrunda edilen tagallalar göz önünde tutulan täsirini ýetirer. Ähli kişi bu işe agzybirlik bilen we yhlas bilen gatnaşmalydyr. Men häzirki ýygnaýyş döwründe bize ýol görkezmek üçin dargadylyşdan mysallara ýüzlenmegiň her kim üçin utançly zatdygyny gördüm; çünki Hudaý häzir bize şol wagtyndan artyk hiç zat etmejek bolsa, onda Ysraýyl hiç haçan ýygnaalmazdy. Hakykaty wagyz etmek nähili zerur bolsa, ony gazetde çap etmek hem şonça zerurdyr.

Reb maňa 1843-nji ýylyň çyzgysynyň Öz eli bilen ugrukdyrylandygyny görkezdi we onuň hiç bir böleginiň üýtgedilmeli däldigini; sanlaryň Onuň isleýşi ýalydygyny. Şeýle-de, Onuň eliniň käbir sanlardaky bir ýalňyşlygy üstüni basyp, gizläp durandygyny, şeýlelikde Onuň eli aýrylýança hiç kimiň ony görüp bilmändigini görkezdi.

Soňra men “Gündelik” bilen baglanyşyklykda gördüm welin, “gurban” sözi ynsan payhasy tarapyndan goşulypdyr we tekste degişli däldir; hem-de Reb dogry düşüňjani höküm sagadynyň jaryny berenlere beripdir. 1844-den öň, birlik bar wagty, tas hemmesi “Gündelik” baradaky dogry düşüňjede birleşipdi; emma 1844-den bäri, bulaşyklykda, başga garaýyşlar kabul edildi, we şondan soň garaňkylyk hem bulaşyklyk yzarlady.

Reb maňa Wagtanyň 1844-nji ýyldan bäri synag bolmandygyny we wagtyň mundan beýläk hiç haçan ýene-de synag bolmajakdygyny görkezdi.

Soňra Reb gelmezinden öň mukaddesleriň heniz Köne Iýerusalime gitmelidigi we ş.m. baradaky uly ýalňyşlykda bolan käbir adamlara ünsüm çekildi. Şeýle garaýyş, üçünji perişdäniň habary astyndaky Hudaýyň häzirki işinden aňy we gyzyklanmany sowup biljek häsiýete eýedir; çünki eger biz Iýerusalime gitmeli bolsak, onda aňymyz tebigy ýagdaýda şol ýerde bolar, hem-de serişdelerimiz mukaddesleri Iýerusalime ýetirmek üçin beýleki maksatlar üçin ulanylman saklanyp galar. Men olaryň bu uly ýalňyşlyga ýol bermekleriniň sebäbiniň, birnäçe ýyllardan bäri bolup gelen ýalňyşlyklaryny boýun alyp, olardan ýüz öwürmändikleri sebäpli bolandygyny gördüm. Review and Herald, 1850-nji ýylyň 1-nji noýabry.

Olary görýärsiňizmi? Meniň näme hakda aýdýandygymy bilýärsiňizmi?

Bolýar. Eger biz şu soňky baş abzasynyň içine girsek, asyl nusgada «Early Writings», 74-nji sahypada tapjak zatlaryňyzdan tapawutly bolan käbir zatlary görersiňiz.

DIŇLEÝJIDEN: Şeýlelikde, siz gutudakylaryň asyl nusgalar diýýärsiňizmi?

Gutynyň içindäkiler, bular bu asyl makaladaky soňky baş paragrafdyr, we bu guty olary gurşap dur. Hut şu baş paragraf soňunda Early Writings kitabynyň 74-nji sahypasyna girýär.

Ýöne bu haçan neşir edildi, bu haçan ýazyldy? 1850-nji ýylyň noýabry.

Şeýlelik bilen, men bu baş abzasdan üýtgediljek zatlary goýy şrift bilen belläp goýdum. Munuň bilen baglanyşykly bir metamorfoz bolar; sebäbi juda ýakyn geljekde, 1851-nji ýylda, Ellen G. White-nyň A Sketch of the Christian Experience and Views atly kitaby çap ediler we olar bu abzasy alyp, A Sketch of the Christian Experience and Views of Ellen G. White kitabyna ýerleşdirerler. Şeýle hem, şu ýerden [Review and Herald-daky makala, 1850-nji ýylyň noýabry] A Sketch of the Christian Experience and Views of Ellen G. White kitabyna çenli, bu baş abzasda bolup geçen käbir ownuk redaksiýa üýtgeşmeleri bar. Soňra bolsa, 1851-nji ýyldaky A Sketch of the Christian Experience and Views of Ellen G. White-den 1882-nji ýyldaky Early Writings-a çenli, ýene-de birnäçe redaksiýa üýtgeşmeleri boldy, we hut şol redaksiýa üýtgeşmeleri Early Writings kitabynyň 74-nji sahypasyny çylşyrymly edýär.

Şeýlelik bilen, asyl golýazmada jemlenýän şu baş abzasyň birinjisinde, “23-nji sentýabrda Reb maňa görkezdi . . . ,” diýen sözler üýtgediler.

Indiki abzaslarda: «Soň men gördüm . . . »; «Soň men gördüm . . . »; «Reb maňa görkezdi . . . »; hem-de «Soň meniň ünsüm . . . gönükdirildi» diýen jümleler käbir ownuk üýtgetmelere sezewar bolýar.

On üç abzasda görkezilen on esasy hakykat

Emma, asyl makaladaky şu on üç abzasyň içinde onuň on sany esasy zady görkezendigini görmegiňizi isleýärin.

Indi meniň bu zatlary näme üçin goýy harplar bilen belländigimi ýatlaýaryn. Bu olaryň üýtgediljekdigi üçin däl. Men siziň üçin bir zady nygtaýaryn: eger siz görseňiz, bu on üç abzasyň içinde oňa munuň görkezilendigini . . . , munuň görkezilendigini . . . , munuň görkezilendigini . . . , munuň görkezilendigini. Ol bir zady görkezip görkezilende, ol bu barada bize aýdyp bereninden soň, soňra oňa öň ýaňy görkezilen zat bilen hökman baglanyşykly bolmadyk başga bir zat görkezilýär: “Maňa munuň görkezilendigi . . . ; maňa munuň görkezilendigi . . . ; maňa munuň görkezilendigi”

Meni barlap, ony özüňiz okap bilersiňiz, emma oňa şu on üç paragrafda on esasy hakykat görkezildi.

Oňa görkezilen zatlar şulardyr. Oňa Hudaýyň söýgüsi barada, sadakalar barada, näsaglar üçin doga barada, ruhy gatnaşyk gullugy barada, Müňýyllyk bilen baglanyşykly Ýedi Soňky Bela barada, täze ýagtylyk barada, 1844-nji ýyldan soňky ýygnaýyş barada, neşir işi barada, 1843-nji ýylyň Çyzgysy barada, “Gündelik” barada, synag hökmünde “wagt” barada hem-de Iýerusalime zyýaratlar barada görkezildi. Eger muny üns bilen okaýan bolsaňyz, bu pikir akymy dälidir. Bu örän anyk ýagdaýda: “Maňa bu görkezildi” diýen häsiýete eýedir; we ol özüne görkezilen zady yazga geçirýär; üstesine-de, oňa görkezilen zat hökmany suratda başga bir zat bilen baglanyşykly

bolmazlygy mümkin. Muny görmegiňiz gerek; sebäbi olar bu abzasy jemläp başlanda, onuň hakykatda aýtmadyk bir zadyny aýdýan ýaly pikir döredip başlaýarlar.

Review and Herald, 1850-nji ýylyň 1-nji noýabry

Bolýar. 1850-nji ýylyň noýabryndan garap çykýan baş abzasymyzyň birinji abzasyňa üns beriň.

“23-nji sentýabrda Reb maňa Öz halkynyň galanjasyny yzyna getirmek üçin ikinji gezek elini uzadandygyny görkezdi, hem-de bu ýygnaýş döwründe tagallalaryň iki esse artdyrylmalydygyny görkezdi. Pytradylyş döwründe Ysraýyl uruldy we parçalandy; emma indi, ýygnaýş döwründe, Hudaý Öz halkyny sagaldar we ýaralaryny daňar. Pytradylyş döwründe hakykaty ýaýratmak üçin edilen tagallalar örän az täsir edýärdi, juda az zat ýa-da asla hiç zat gazanmaýardy; emma ýygnaýş döwründe, Hudaý Öz halkyny ýygnamak üçin elini uzadanda, hakykaty ýaýratmak üçin edilen tagallalar niýetlenen netijesini berer. Ähli adamlar bu işde birleşen we yhlasly bolmalydyrlar. Men häzir ýygnaýş döwründe bize ýol görkezmek üçin pytradylyş döwrüne mysal hökmünde ýüzlenmegiň islendik adam üçin utançly zatdygyny gördüm; çünki Hudaý indi biziň üçin şol wagt edişinden artyk zat etmejek bolsa, Ysraýyl hiç wagt ýygnaalmazdy. Hakykaty wagyz edilişi ýaly gazetde çap etmek hem şonça zerurdyr.” —

Şol abzasdaky soňky sözlem şeýle diýýär: «Hakykatyň wagyz edilşi ýaly, onuň metbugatda çap edilmegi hem edil şonça zerurdyr». Bolýar. Bu pikir taşlanar.

Göz önünde tutýan baş abzasymyzyň ikinjisinde: „Reb maňa görkezdi“ diýilýän ýerde, onuň aşagy çyzylandygyny görýäňiz.

—«Reb maňa 1843-nji ýylyň çyzgysynyň Öz eli tarapyndan ugrukdyrylandygyny, onuň hiç bir böleginiň üýtgedilmeli däldigini görkezdi; sanlaryň hem Onuň isleýşi ýaly bolandygyny. Onuň eliniň käbir sanlardaky bir ýalňyşlygy örtüp gizländigini, şonuň üçin Onuň eli aýrylýança muny hiç kimiň görüp bilmändigini görkezdi.»—

Sahypanyň ýokarsyndaky şu dört paragrafda meniň aşagy çyzylan islendik zadymyň sebäbi şudur: olar 1851-nji ýylda Ellen G. Waýtyň A Sketch of the Christian Experience and Views atly neşirinde gaýtadan çap edilende redaksiýa üýtgetmelerine sezewar bolar.

Bolýar. «Reb maňa görkezdi» üýtgediler; «Onuň eli bilen» üýtgediler; «onuň hiç bir bölegi üýtgedilmeli däldir» üýtgediler.

Soňra sahypadaky indiki goýy şriftli abzasda [dördünji abzasda] şeýle diýilýär,

—«Reb maňa Wagtyň 1844-nji ýyldan bäri synag bolmandygyny we wagtyň indi hiç haçan gaýtadan synag bolmajakdygyny görkezdi.»—

«Reb maňa görkezdi», ýagny, bu üýtgediler. Indiki ýylda Ellen G. White-nyň Hristian tejribesiniň we garaýyşlarynyň gysgaça beýanynda olar şol bir sözlemli abzasy alyp, ony öňki abzas bilen birleşdirerler. Olar ony bir abzas ederler.

Ýöne, mundan başga-da, haýsydyr bir söz ýa-da sözler galyň şrift bilen görkezilen bolsa, onda başga hili üýtgeşmeler hem bolar; men näme diýmek isleýändigime bir mysal getirerin.

Üçünji abzasynda şeýle diýilýär,

—Soňra men “Gündelik” bilen baglanyşyklykda, “gurban” diýen sözüň adam akyly tarapyndan goşulandygyny, hem-de onuň mätä degişli dälidigini gördüm; Rebbiň bolsa onuň dogry düşünilişini höküm sagady baradaky jarçylygy berenlere berendigini gördüm. 1844-nji ýyldan öň, jebislik bar wagty, tas diýen ýaly hemmeler “Gündelik” baradaky dogry garaýyşda birleşipdiler; emma 1844-nji ýyldan bäri, bulaşyklygyň içinde, başga garaýyşlar kabul edildi, munuň yzýany bilen garaňkylyk we bulaşyklyk geldi.—

Soňra şol sahypadaky indiki goýy şriftli abzasa [dördünji abzasa] şeýle diýilýär,

“Reb maňa wagtyň 1844-nji ýyldan bäri synag bolmandygyny, hem-de wagtyň indi hiç haçan gaýtadan synag bolmajakdygyny görkezdi.”

«Reb maňa görkezdi» diýilýäni üýtgediler.

Olaryň indiki ýylda Ellen G. White-nyň *A Sketch of the Christian Experience and Views* atly eserinde etjek zatlary şudur: şol bir sözlemden ybarat abzasy öňki abzas bilen birleşdirjekler. Ony bir abzasa öwürjekler.

Olar “Reb maňa görkezdi” diýen jümläni “Maňa hem görkezildi” diýip üýtgetjek bolýarlar. Bolýarmy? Olar şol iki abzasy bir abzasa öwürjek bolýarlar we ony 1851-nji ýylda “Maňa hem görkezildi” diýip üýtgetjek bolýarlar.

—«Soňra maňa şeýle uly ýalňyşlyga düşen käbir adamlar görkezildi: ýagny Reb gelmezden öň mukaddesleriň entek Köne Iýerusalime gitmelidigi we ş.m. Şeýle garaýyş, üçünji perişdäniň habary astyndaky Hudaýyň häzirki işinden akyly we gyzyklanmany sowup goýmak häsiýetine eýedir; çünki eger biz Iýerusalime gitmeli bolsak, onda pikirlerimiz tebigy ýagdaýda şol ýerde bolar, hem-de serişdelerimiz mukaddesleri Iýerusalime ýetirmek üçin beýleki maksatlara berilmän saklanyp galar. Men olaryň näme üçin bu uly ýalňyşlyga gitmäge ýol berlendiklerini gördüm: munuň sebäbi, olaryň birnäçe ýyllaryň dowamynda içinde bolup gelen ýalňyşlyklaryny boýun almadyklary we terk etmedikleridir». Review and Herald, 1850-nji ýylyň 1-nji noýabry.

Emma, siz “Early Writings” kitabyna ýeteniňizde, olaryň näme edýändigini bilýäňizmi? Olar “Maňa hem görkezildi” diýen jümläni aýyrýarlar; şol bir abzasy “Early Writings” kitabynda şeýle diýilýär: “1844-nji ýyldan öň agzybirlik bar wagty, tas hemmesi —‘Daily’ hakyndaky dogry garaýyşda birleşipdiler; ýöne 1844-nji ýyldan bäri, bulaşyklykda, başga garaýyşlar kabul edildi, şonuň yzyna garaňkylyk we bulaşyklyk eýerdi.” Olar “Maňa hem görkezildi” diýen jümläni aýyrdylar, indiki sözlem bolsa: “1844-nji ýyldan bäri wagt synag bolmandy.” Birden siz wagt hakyndaky synag dälidigi baradaky bu pikirini oňa aýratynlykda görkezilen zatlaryň biridigini bilmersiňiz. Siz munuň “Daily” baradaky onuň ýagtylygynyň, ýalan garaýyşyň bulaşyklyk döretmegi bilen bagly bölegi bolandygyna ynanarsyňyz.

Bu asyl nusga däl. Asyl nusga sende bar. Ony barlap gör.

Indiki Ädim (Ikinji Ädim) — 1851: Ellen G. White-yň Mesihi Tejribesi we Garaýyşy barada Gysgaça Beýanat

Soňra munuň aşagynda, 1851-nji ýylda neşir edilen Ellen G. White-nyň «Hristian Tejribesi we Garaýşyň Gysgaça Beýany» bar; şeýle hem, bolup geçen üýtgeşmeleriň bölekleyin görkezilişi bar, we örän, örän möhüm bir üýtgeşme bar.

23-nji sentýabrda Reb maňa Öz halkynyň galan bölegini yzyna getirmek üçin elini ikinji gezek uzadandygyny görkezdi, hem-de bu ýygnaýyş döwründe tagallalaryň iki esse artdyrylmalydygyny. Dargadylyşda Ysraýyl uruldy we parçalandy; emma indi, ýygnaýyş döwründe, Hudaý Öz halkyny sagaldar we ýaralaryny sarar. Dargadylyşda hakykaty ýaýratmak üçin edilen tagallalar örän az täsirli boldy, örän az zat ýa-da hiç zat amala aşyrmady; emma ýygnaýyşda, Hudaý Öz halkyny ýygnamak üçin elini uzadan wagtynda, hakykaty ýaýratmak ugrunda edilen tagallalar öz niýetlenen täsirini berer. Hemme kişi bu işde birleşmeli we yhlasly bolmaly. Maňa görkezildi ki, häzirki ýygnaýyşda bize ýol görkezmek üçin dargadylyşa mysallar hökmünde ýüzlenmek islendik adam üçin nädogrudyr; çünki eger Hudaý häzir biziň üçin şonda edişinden artyk hiç zat etmese, onda Ysraýyl hiç wagt ýygnaalmazdy. [Aýryldy: Hakykatyň wagyz edilşi ýaly, onuň gazetde çap edilmegi hem şonça zerurdyr.] [Abzaslar birleşdirildi] Men 1843-nji ýylyň çyzygysynyň Rebbe deňişli el tarapyndan ugrukdyrylandygyny gördüm, [öň—“Onuň eli tarapyndan”] we onuň üýtgedilmeli däldigini; [öň—“onuň hiç bir bölegi üýtgedilmeli däldigini”] sanlaryň Onuň isleýşi ýaly bolandygyny. Onuň eliniň onuň üstünde bolandygyny, we sanlaryň käbirindäki bir ýalňyşy gizländigini, şeýlelikde Onuň eli aýrylýança hiç kimiň ony görüp bilmändigini.

Soňra men “Gündelik” bilen baglanyşyklykda gördüm welin, “gurbanlyk” sözi ynsan akyly tarapyndan goşulypdyr we ol tekste deňişli däldir; hem-de Reb hökümiň sagady baradaky gymy-gywşy yglan edenlere onuň dogry düşünjesini beripdir. 1844-nji ýyldan öň, birlik bar wagty, tas hemmesi “Gündelik” baradaky dogry garaýyşda birleşipdi; emma 1844-nji ýyldan bäri, bulaşyklykda, başga garaýyşlar kabul edildi, şonuň yz ýanyndan garaňkylyk we bulaşyklyk geldi. [Abzaslar birleşdirildi] Men şeýle hem gördüm [Öň — “Reb maňa görkezdi”] welin, 1844-nji ýyldan bäri wagt synag bolmandyr we wagt indi hiç haçan gaýtadan synag bolmaz.] Ellen G. White-yň Hristian tejribesiniň we garaýyşlarynyň gysgaça beýany, ExV 61–62.

Üçünji Perişdäniň Habary bilen Baglanyşykly Bolmadyk Wagt

Ellen Waýtyň ahyrsoňy Irki Ýazgylarda ýerleşen görnüşden tapawutly başga bir görnüş bardy. Onuň birnäçe görnüş bolupdy; emma, bir görnüşinde oňa bir zat aýdylýar; oňa bir abzas aýdylýar, ol hem ony ýazyp alýar.

Reb maňa üçünji perişdäniň habarynyň gitmelidigini we Rebbiň dagynyk çagalaryna wagyz edilmelidigini görkezdi; ol wagt bilen baglanyşdyrylmaly däldir, çünki wagt indi hiç haçan ýene-de synag bolmaz. Men käbirleriniň wagt barada wagyz edilmeginden döreýän ýalan joşguna düşýändigini gördüm; üçünji perişdäniň habary wagtyň berip biljek güýjünden has güýçlüdir. Men bu habaryň öz binýadynyň üstünde durup bilýändigini, ony güýçlendirmek üçin wagta mätäç däldigini, onuň gudratly güýç bilen öňe gitjekdigini, öz işini ýerine ýetirjekdigini we adalatda gysgaldyljakdygyny gördüm.” Ellen G. White-yň Hristian Tejribesiniň we Garaýyşlarynyň Gysgaça Beýany, ExV 48.

Ol ýerde ol näme hakda aýdýar? Üçünji Perişdäniň Habaryny indi hiç haçan wagt bilen gaýtadan baglanyşdyrmaly däl diýýär, şeýlemi?

Amin? Men bilen birge bolýarsyňyzmy?

Muny nireden tapýarsyňyz? Ol nirede ýerleşýär?

DIŇLEÝJILERDEN: (Jogap ýok.)

DIŇLEÝJILERDEN: Hristian Tejribäniň we Garaýyşlaryň Gysgaça Beýany.

Ellen G. Whiteň Mesihi Tejribesi we Garaýyşlarynyň Gysgaça Beýany, 48-nji sahypa, 48-nji sahypa.

Bolýar. 1850-nji ýylyň noýabryndaky Review and Herald neşirinden alnan, biziň ara alyp maslahatlaşýan bu parçamyzy nireden tapýarsyňyz; ol Ellen G. White-yň A Sketch of the Christian Experience and Views atly eseriniň haýsy ýerinde ýerleşýär? Hawa, ol siziň bellikleriňizde biraz yza seretseňiz, Ellen G. White-yň A Sketch of the Christian Experience and Views atly eseriniň 61-nji we 62-nji sahypalarynda ýerleşýär.

Sizde Ellen G. White-nyň *A Sketch of the Christian Experience and Views* atly eseriniň 48-nji sahypasynda ýazga alnan bir görnüş bar; soňra bolsa ahyrsoňunda *Early Writings* atly kitapda 61-nji we 62-nji sahypalarda ýerleşjek görnüş bar. Olar 13 ýa-da 14 sahypa bilen aýrylypdyr, şeýle dälmi?

Irki Ýazgylara gelende bolsa, olar näme etjek? Olar 48-nji sahypadaky şu abzasy alyp, onuň “wagt indi synag dälir” diýen beýanatyndan dessine soň goýjaklar. Olar iki görnüşü bir ýere jemlejekler.

Meniň näme diýmek isleýändigime düşüňärsiňizmi?

DIŇLEÝJILERIŇ IÇINDEN ERKEK ADAM: Hawa.

Meniň näme diýmek isleýändigime düşüňärsiňizmi?

DIŇLEÝJILERIŇ ARASYNDAN ÝÜZLENILÝÄN AÝRATYN ŞAHS: (Tassyklama.)

Bolýar, sebäbi seniň bilen baglanyşykly tassyklamanyň azdygyny görýärsiň.

Soňky ädim (Üçünji ädim) — 1882-nji ýylyň Irki Ýazgylary

Bolýar. Indi men siziň bellikleriňiziň 6-njy sahypasyna dolandym; indi bolsa sizde ýene-de “Early Writings” bar.

“23-nji sentýabr, . . . Men 1843-nji ýylyň çyzygysynyň Rebbiň eli bilen ugrukdyrylandygyny, onuň üýtgedilmeli dældigini gördüm; sanlaryň Onuň isleýşi ýaly bolandygyny; Onuň eliniň olaryň käbirindäki bir ýalňyşlygyň üstünde bolup, ony gizländigini, şeýdip Onuň eli aýrylýança hiç kimiň ony görüp bilmändigini gördüm.

Soňra men “gündelik” bilen baglanyşyklylykda (Daniel 8:12) gördüm: “gurban” sözi ynsan akyly tarapyndan goşulypdyr, we ol tekste degişli dälir; hem-de Reb höküm sagadynyň

nidasyny berenlere onuň dogry düşünilişini berdi. 1844-nji ýyldan öň, birlik bar wagty, tas hemmesi “gündelik” baradaky dogry düşüňjede birdi; emma 1844-nji ýyldan bäri dörän bulaşyklykda başga garaýyşlar kabul edildi, we onuň yz ýanyndan garaňkylyk hem-de bulaşyklyk geldi. Wagty 1844-nji ýyldan bäri synag bolmady, we ol indi hiç haçan ýene synag bolmaz.

Reb maňa üçünji perişdäniň habarynyň gitmelidigini we Rebbiň pytran çagalaryna jar edilmelidigini görkezdi, emma ol wagta daňylmaly däldir. Men käbirleriniň wagty hakynda wagty edilmeginden döreýän ýalan bir joşguny başdan geçirýändiglerini gördüm; ýöne üçünji perişdäniň habary wagty berip biljek zatlaryndan has güýçlüdir. Men bu habaryň öz düýbünüň üstünde berk durup bilýändigini we ony güýçlendirmek üçin wagty mätäç dældigini gördüm; hem-de onuň uly gudrat bilen gidip, öz işini ýerine ýetirjekdigini we dogrulykda gysgaldyljakdygyny gördüm.

“Soňra men, Köne Ýerusalime gitmegiň öz borjudydygyna ynanmagyň uly ýalňyşlygynda bolan käbir adamlara gönükdirildim . . .” Early Writings, 74-76.

Munuň goýy şrift bilen berilmeginiň sebäbi şudur: bu ýerde şeýle diýilýän abzas bar: “. . . Bileleşik bar wagty, 1844-den öň, olaryň tas hemmesi — ‘gündelik’ baradaky dogry garaýyşda birleşipdi; emma 1844-den bäri dowam eden bulaşyklykda başga garaýyşlar kabul edildi, şonuň yzyndan garaňkylyk we bulaşyklyk geldi. 1844-den bäri wagty synag bolmady, mundan beýläk hem ol hiç haçan synag bolmaz.” Siz şuny ýatda saklamaly: onuň bu görnüş baradaky ilkinji ýazgysynda ol aslynda: “Maňa 1844-den bäri wagtyň synag bolmandygy görkezildi” diýipdi, we bu başga bir abzasdy. Ol özüne ‘Gündelik’ barada görkezilen zat bilen wagtyň synag bolşy barada özüne görkezilen zadyň arasynda tapawudyň bardygyny anyk edipdi; şeýle hem Üçünji Perişdäniň Habar bilen baglanyşykly wagtyň ýokdugy barada söz açýan indiki abzas ilkinji görnüşde ýokdy. Ol Life Sketches-iň 61 we 62-nji sahypalarynda däl-de, 48-nji sahypasynda ýerleşýärdi.

Emma, 1882-nji ýylda neşir edilen “Early Writings” kitabyna geleniňizde, olar bu ýazgylary bir ýere jemlediler; şonuň üçinem, 1930-njy ýyllara ýeteniňizde we siz Adventizmde çuň garaňkylyga ugrap barýarkañyz, Willie White “Daily” meselesini öwreneniňizde ony wagty nukdaýnazaryndan öwrenmelidigiňizi aýdanda — “Bagyşlaň, Willie, siziň jogapkärçiligiňiz pygamberlik Ruhunyň anyk taryhy ýazgysyny berýän adam bolmakdy. Siz pygamberlik Ruhuny inkär edýän tarapy ýeňmeli bolmalydyňyz. Emma siz ‘Early Writings’, 75-nji sahypa baradaky beýanatyňyzda asyl çeşmeleri äsgermezlik etdiňiz, şol asyl çeşmeler bolsa şuny aýdýar: siz ‘Daily’-niň ‘Early Writings’, 74-nji sahypada wagty nukdaýnazaryndan garalmaly diýen delilini öňe sürende, bu düýbünden hakykata laýyk däldir.” — Bu dogry däldir! Muny pygamberlik Ruhundaky ýazgylar tassyklaýar diýip bolmaz. Muny şol döwrüň taryhy hem tassyklaýar diýip bolmaz.

Bolýar. 1-nji nokat: Uýam Waýt Early Writings, 74-de “Daily” barada dogry düşüňjäniň bardygyny aýdýar. Soňra taryhyň dowamynda öňe sürülen esasy delil şudur: Early Writings, 74-däki şol parçany öwreneniňde, ony wagty kesgitlemegiň çäginde goýmalydygyny. Bu delil galp; ol esasy däldir!

Şeýlelikde, indi biz diňe Gündelik babatda dogry bir garaýşyň bardygy baradaky ýagdaý bilen ýüzbe-ýüz bolup galýarys. Bolýarmy? Emma, biz bu paragrafdan ýene bir pikiri ele alarys.

Ol şeýle diýýär: «23-nji sentýabrda Reb maňa görkezdi . . . » 23-nji sentýabrda, haçan? 1850-nji ýylda: «1850-nji ýylyň 23-nji sentýabrynda Reb maňa görkezdi.»

Ol oňa näme görkezdi?

Ol oňa görkezilen zatlaryň biri-de, 1844-nji ýyldan bäri “Gündelik” baradaky başgaça garaýyşlaryň kabul edilendigidi.

1850-nji ýylyň 23-nji sentýabrynda Reb maňa görkezdi . . . 1844-den öň, agzybirlik bar wagty, diýen ýaly hemmeler “Gündelik” baradaky dogry garaýşa birleşipdi; emma 1844-den bäri, bulaşyklykda, başga garaýyşlar kabul edildi, we munuň yzysüre garaňkylyk hem-de bulaşyklyk geldi. The Review and Herald, November 1850.

1850-nji ýylyň mart aýy “Gündelik” Ýerdäki Mukaddes Ýerdir

Şeýlelikde, 6-njy sahypanyň aşagynda 1850-nji ýylyň mart aýyndaky “Review and Herald” neşirinden alnan bir abzas bar, ol hem David Arnoldyň makalasydyr.

Ol [Daniel] hem şol bir sütemkär güýji görýär —«şazadalaryň Şazadasyna garşy çykýan»; şeýlelikde, Sinaýda bellenip, Nesil gelýänçä her gün berjaý edilmegi üçin goýlan ähli gündelik gurbanlyklaryň kanuny güýjüne soň berýär. Ine şu ýerde mazmunyň özi, ýa-da beýik antitipik gurban bolan Mesih rim esgerleri tarapyndan öldürildi. Şeýlelikde Rim arkaly —«gündelik gurbanlyk aýrylyp taşlandy», hem-de «mukaddes ýeriniň» ýerleşýän ýeri rimli serkerde Tit tarapyndan, ol Iýerusalim şäherini we öz içinde —«mukaddes ýeri» saklaýan Hudaýyň ybadathanasyny ýykan mahaly, ýumruldy. Ine şu ýerde Mesihniň pygamberlik beýanatynyň amala aşmagy başlandy. «Olar gyljyň agzy bilen ýykylarlar we ähli milletleriň arasyna ýesir alnyp gidilerler, hem-de Iýerusalim başga milletler tarapyndan depelener, GENTILLERIŇ WAGTLARY DOLÝANÇA.» Luka 21:24. David Arnold, Review and Herald, Mart 1850, Tom 1, No. 8.

Bu makalada Dawid Arnold Danyýel kitabyndaky „Gündelik“ düşüňjesiniň miladydan soňky 70-nji ýylda butparaz Rim tarapyndan aýrylan Iýerusalimdäki ýewreý mukaddes ýerini aňladýandygyny öwredýär.

1850-nji ýylyň sentýabry “Gündelik” Mesihniň Mukaddes Ýerdäki Hyzmatydyr

Soňra 1850-nji ýylyň sentýabrynda, şol ýylyň özünde — aýtmakçy bolsam, 1850-nji ýylda Review and Herald neşiriniň redaktory kimdi? Onuň ady Jeýms Waýtdyr.

Şeýlelik bilen, Jeýms Waýt 1850-nji ýylyň sentýabrynda Krosieriň “Gündelik” diýlen zadyny Mesihniň Mukaddes ýerindäki hyzmatyny aňladýandygyny öwredýän bir makalasyny çap edýär.

Indi, Jeýms Waýt muny gönüden-göni öwretmeýär, emma adamlar ol ýerdäki many çykarmany alyp, munuň onuň öwredýäni diýýärler. Men muny näme üçin aýdýaryn? Men muny şu sebäpli aýdýaryn: 1850-nji ýylyň sentýabrynda Waýt uýamyz 1844-nji ýyldan bäri Gündelik barada başga

garaýyşlaryň garaňkylykda kabul edilendigini we munuň yzysüre bulaşyklygyň gelendigini aýdýar.

Bu iki garaýyş [Arnold we Crosier] Gündelik baradaky, onuň butparazlykdygy hakdaky Pioner garaýyşy dälidir.

7-nji sahypada bolsa, Krosieriň makalasyndaky iki abzasy bar; ol ýerde ol Gündeligiň Mesihini Mukaddes Ýerdäki gullugydygyny netije çykarýar.

“—Onuň Mukaddes ýeriniň mekany ýykyldy;” Daniýel 8:11. Bu ýykylyş Rim häkimiýetiniň günlerinde we onuň üsti bilen boldy; şonuň üçin bu aýatda aýdylýan Mukaddes ýer Ýer hem däl, Palestina hem däl, sebäbi birinjisi ýykylşyşda, bu wakadan 4,000 ýyldan hem öň ýykylan, ikinjisi bolsa ýesirlik döwründe, bu aýatda beýan edilýän wakadan 700 ýyldan hem öň ýykylan bolupdy, üstesine-de olaryň hiç biri hem Rim täsiri bilen bolmandy.

„Ýere ýykylan Mukaddes ýer, özüni asman goşunynyň Şazadasy bolan Isa Mesihniň garşysynda ulaldan Rimiň garşy çykan şol Özüni bolup durýar; Pawlus bolsa Onuň Mukaddes ýeriniň asmanda ýerleşýändigini öwredýär. Ýene-de, Daniel 11:30–31: —Kittim gämileri oňa garşy geler; şonuň üçin ol gamgyn bolar, yza döner we mukaddes ähtnama garşy (hristianlyga garşy) gaharyny saçar (jezalandyryş hasasy hökmünde); şeýle hem eder; ol hatda ýene dolanyp, mukaddes ähtnamany taşlanlar bilen (ruhanylar we ýepiskoplar bilen) düşünişer. We goşunlar (raýat hem dini güýçler) onuň tarapynda durar, olar hem (Rim we mukaddes ähtnamany taşlanlar) güýç Mukaddes ýerini haram ederler.’ Bu näme bolupdy, ýagny Rim bilen hristianlygyň ilçileri birleşip nämäni haram etdiler? Bu birleşik —mukaddes ähtnama’ garşy döredilipdi, olar bolsa şol ähtnamanyň Mukaddes ýerini haram etdiler; muny bolsa, edil Hudaýyň adyny haram edip bilşeri ýaly edip bildiler; Ýeremiýa 34:16; Ýezekil 20; Malakiýa 1:7. Bu, Onuň adyny murdar etmek ýa-da küpürlemek bilen deňdi. Şu manyda bu —syýasy-dini’ janawar Mukaddes ýeri haram etdi (Ylham 13:6) hem-de ony asmandaky ornundan ýere ýykdy (Zebur 102:19; Ýeremiýa 17:12; Ýewreýler 8:1–2), haçan-da olar Rimi mukaddes şäher diýip atlandyryp (Ylham 21:2), Papany şol ýerde —Reb Hudaý Papa’, —Mukaddes Ata’, —Ybadathananyň Başlygy’ we ş.m. ýaly atlar bilen oturdyp, şol galp —Hudaýyň ybadathanasynda’ onuň Isanyň hakykatda Öz Mukaddes ýerinde edýän işlerini edýärin diýip ygylan eden mahaly; 2 Selanikliler 2:1–8. Mukaddes ýer aýak astyna salyndy (Daniel 8:13), edil Hudaýyň Ogly hem aýak astyna salnan ýaly. (Ýewreýler 10:29.)” O. R. L. Crosier, —Mukaddes ýer’, Review and Herald, sentýabr, 1850.

Jeýms Uaýtyň Logikasy

Eger Jeýms Waýt has gowusyny bilýän bolsa, näme üçin bu makalany çap ederdi? Munuň sebäbi bellikleriňizde görkezilen “Jeýms Waýtyň logikasy”dyr.

Lapyklykdan soň neşir edilen ilkinji zat A Word to the Little Flock diýlip atlandyrylýar, we şol neşirde awtor bolan üç adam James White, Ellen White we Joseph Batesdi. 1844-nji ýylyň 22-nji oktyabryndan soň, şol ýoldan ýörelýän adamlar tarapyndan neşir edilen ilkinji zat şu makalady; we bu makalada White uýamyz Crosieriň garaýşyny goldaýar, onuň “Daily” baradaky garaýşyny däl-de, Mesihniň Mukaddes Ýerden In Mukaddes Ýere geçmegi baradaky garaýşyny.

Üns beriň, bu Sýostr Waýtdyr. Şonuň üçin Jeýms Waýt Krozýeriň makalasyny çap etmäge taýýardy, ol şeýle diýýär,

“Men 2300 günün ahyrynda tämizlenmeli Mukaddes ýeriň, Mesihniň hyzmatçysy bolan Täze Iýerusalim Ybadathanasydygyna ynanýaryn.” — bu Ellen Waýt — “Reb maňa bir ýyldan-da gowrak wagt öň görünüşde görkezdi welin, Dogan Krozýer Mukaddes ýeriň tämizlenmegi we ş.m. baradaky hakykat nuruna eýe bolupdyr; hem-de Dogan C.-niň 1846-njy ýylyň 7-nji fewralyndaky Day-Star, Extra neşirinde bize beýan eden garaýşyny ýazyp çykarmagy Onuň islegi bolupdyr. Men şol Extra neşirini her bir mukaddese maslahat bermäge Reb tarapyndan doly ygtyýarlydygymy duýýaryn.

Bu setirleriň size we olary okap biljek ähli eziz çagalara bereket bolmagyny doga edýärin. Kiçi Süri Üçin Bir Söz, 1847-nji ýylyň 12-nji maýy.

Şeýlelik bilen, şu günün özünde hem, Adventizmdäki häzirki zaman taryhçylarynyň käbiri: “Ana, soňa serediň. Ellen Waýt Krosýeriň makalasyna doly we umumy makullamasyny berýär; şonuň üçinem, Gündelik hakda Krosýeriň Mesihniň Mukaddes ýerindäki gullugydyr diýip aýdan zady hökmany suratda dogrudyr” diýýärler. Emma muny aýdýanlarynda, olar taryhy ýoýýarlar; sebäbi Krosýeriň makalasy sekiz bölümden ybaratdy we ilkiň başdan Adventistler şol bölümleriň dördüsiniň tutuşlygyna garaňkylykdygyna düşündiler, hem-de olar Adventizmde hiç haçan, asla hiç haçan, gaýtadan neşir edilmedi.

Mysal hökmünde, onuň şol makaladaky garaýyşlarynyň biri Isanyň gaýtadan gelende mün ýyllap parahatçylygyň boljakdygy hakyndadyr. Adventistler muňa ynanmaýarlar we hiç haçan hem ynanmandylar. Şeýle düşünje William Milleriň ret eden düşünjesidir; hut şol ret ediş William Milleri hakykata düşünmegiň dogry ýoluna goýýar. Bu taglymat Millerit düşünjesine gönüden-göni garşy gelýän taglymatlaryň biridir.

Şeýlelik bilen, Crosier sekiz bölümden ybarat bu makala bilen çykyş edeninde, onuň bu bölümleriniň dördüsiniň gaýtadan neşir edilip bilinmeýändigini bada-bat bilýärler.

Emma, Jeýms Waýt, Krosieriň Gündeligiň Mesihniň Mukaddes Ýerdäki gullugydygyny çaklaýandygyny görkezýän bölegini çap edýär; emma ol diňe şol dört bölümi täzedan çap etjek. Ol beýleki dört bölümi täzedan çap etjek däl. Ýöne Jeýms Waýtyň Krosieriň şol dört bölümini täzedan çap edip bilmegi üçin, ony iki sany neşirde çap etmeli bolýar. Ol muny 1850-nji ýylyň sentýabrynda iki gezek çap etmeli boldy.

1850-nji ýylyň sentýabrynda onuň Review and Herald neşirinde ýeterlik ýer bolmadykdygy üçin, Mesihniň Mukaddes Ýerden Ählitaraplaýyn Mukaddes Ýere geçişi baradaky Crosieriň makalasynyň hemmesini ýerleşdirip bilmek maksady bilen, ol 1850-nji ýylyň sentýabrynda Review and Herald-yn iki sany sanyny çap etdi.

Indi, siz Gerard Damsteegtden onuň taryhy taýdan şeýle baha berýändigini görersiňiz: Adventistler hemişe Crosieriň makalalarynyň käbir bölekleriniň nädogrudygyny we olaryň gaýtadan neşir edilip bilinmejekdigini bilipdirler.

Ol [Ellen Harmon] şeýle diýdi: —Reb maňa bir ýyldan gowrak wagt ozal görnüş arkaly görkezdi welin, Dogan Crosier Mukaddes ýeriň tämizlenişi we ş.m. baradaky meselede hakyky ýagtylyga eýe eken; hem-de Dogan C.-niň 1846-njy ýylyň 7-nji fewralyndaky Day Star Extra-da bize beýan eden garaýşyny ýazyp çykmagy Onuň islegi eken. Men Reb tarapyndan şol Extra-ny her bir mukaddes ynsana maslahat bermäge doly ygtyýarlydygymy duýýaryn' (Hat. E. G. White-dan Curtis-e, Word to the Little Flock, 12). Ýedinji gün Adventistleri adatça bu beýannamany şeýle manyda düşündiripdirler: Crosieriň beýanatlarynda ýalňyşlyklar ýok däl, emma onuň esasy tipologik delillendirmesi dogrydy. Makalanyň gaýtadan çap edilen nusgalary olaryň nädogry hasap eden taraplaryny aýryp goýupdyr. P. Gerard Damsteegt, Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission, 125.

Onuň Doly Resminamasyňy Hiç Haçan Gaýtadan Çap Edip Bilmezdi

Indi, indiki sahypada siz W. A. Späýseriň şol bir zada şaýatlyk edýändigini görersiňiz: olar hemişe Krozýeriň makalalarynda ýalňyşlygyň bardygyny bilýärdiler, şonuň üçin hem şol dört bölümi hiç haçan gaýtadan neşir etmediler.

Aýtmak gynandyryjy bolsa-da, ýaş Crosier Sabat hakykatynyň nurunda örän gysga wagt ýöredi. Soňra ol özüniň berkarar edilmegine kömek eden mukaddes ýer baradaky taglymaty ret etdi. Öňdebaryjy doganlarymyz onuň mukaddes ýer baradaky düşündirişini irki neşirlerinde birnäçe gezek gaýtadan çap etdiler, emma onuň tutuş resminamasyňy hiç haçan gaýtadan çap edip bilmediler. Onda ol mukaddes ýer baradaky düşündirişe geljek döwür hakynda käbir pikirleri — wagtlaýyn müňýyllygy, şeýle hem Ikinji Gelişde bu ýer ýüzünde şöhratly bir döwri — goşupdy. Doganlarymyz bu zatlary hemişe aýryp goýýardylar. Geljek döwür baradaky bu taglymatlar şol günlerde hemme ýere ýaýrapdy. Bu taglymat anyk advent habaryna hiç haçan laýyk gelmedi; we, ähtimal, şu ýalňyş hamyrmaýa ýaşrak adamlaryň Sabat we mukaddes ýer hakykatlaryndan daşlaşmagyna hem sebäp bolupdyr. Ol tiz wagtdan biziň irki hereketimize garşy aýa garşylyga ýüz urdy." W. A. Spicer, Review and Herald, 14-nji dekabir, 1939-njy ýyl

Esasy zat şudur: şu günler käbir adamlar bar, olar Sister Waýtyň *A Word to the Little Flock* eserinde Crosieriň makalasyna beren goldawyny alýarlar; meselem, Heidi Heikes ýaly adamlar, “Gündelik” meselesini Mesihniň Mukaddes Ýerdäki gullugy diýip görkezýän akmak kitaby bilen tanalýan Heidi Heikes. Bu onuň delilleriniň biridir.

Munu edýän adamlar taryhy faktlary äsgermezlik edýärler. Olar hiç haçan Crosieriň ähli makalalaryny gaýtadan çap edip bilmezdiler. Şeýle hem, Ellen Whiteyň A Word to the Little Flock eserindäki goldawynyň Crosieriň tutan tutuş ornuny dolulygyna goldaýandygyny nygtamak, Adventistleriň müň ýyllyk parahatçylyk boljakdygyna ynanýandygyny öňe sürmek bilen deňdir. Bu manysyz bir delildir.

Bu taryhy ýoýup görkezmekdir, we bu adamlary aldap, bulaşyklyk hem-de garaňkylyk döretmek üçin edilýär.

Şeýlelik bilen, sizde iki taryhçy bar: dünýäden öten Spiser we heniz diri Damstigt; emma men size kepil geçýärin, meniň öňe sürýän zatlarym bilen Spiser-de, Damstigt-de, olaryň hiç biri

ylalaşmazdy. Ýagny, ylalaşmazdylar. Şeýlelikde, sizde meniň aýdýan zadym bilen baglylykda biri-birine garşy durýan iki taryhçy bar, ýöne olar bu meselede bir pikirdedirler. Ellen Waýtyň Krosieriň makalasyny goldamagyndan onuň içindäkileriň hemmesiniň kämil bolandygyny aňlatmak üçin asla hiç hili esas ýokdur.

Adwent Syny — 1-nji tom, Auburn, Nýu-Ýork, 3-nji sany

Adwent Syny — 1-nji tom, Auburn, Nýu-Ýork, 4-nji sany

Adwent Gözden Geçirişi — 1-nji tom, Obörn, Nýu-Ýork, Ýörite sany

Jeýms Waýt 1850-nji ýylyň sentýabrynda The Review and Herald neşiriniň 1-nji jildiniň 3-nji sanynda Krozýeriň makalasyny çap edip başlanda,

Emma ol ähli zady 1-nji tom, 3-nji sanyna ýerleşdirip bilmedi; şonuň üçin ol makalany The Review and Herald neşiriniň 1-nji tomunyň 4-nji sanynda tamamlady. Muny haçan etdi? 1850-nji ýylyň sentýabrynda.

Onda, 1850-nji ýylyň sentýabrynda näme boldy? Waýt uýa şeýle diýýän bir görnüş aldy: “1850-nji ýylyň 23-nji sentýabrynda Reb maňa görkezdi . . . 1844-nji ýyldan öň, agzybirlik bar wagty, olaryň tas hemmesi «Gündelik» barada dogry garaýşa birleşipdi; emma 1844-nji ýyldan bäri, bulaşyklykda, başga garaýyşlar kabul edildi, we şondan soň garaňkylyk hem-de bulaşyklyk yzarlady. The Review and Herald, 1850-nji ýylyň noýabry.”

Onuň adamsy kimdi? Ol “The Review and Herald” neşiriniň redaktorydy.

Şeýlelik bilen, onuň aýaly: «Jeýms, Rebbiň maňa ýaňy näme aýdandygyny bilýäňmi? Maňa, “Gündelik” baradaky, Öňbaşçylaryň “Gündelik” butparazlykdyr diýen düşünjesine garşy gelýän garaýyşlary öňe sürmeli däl ekenik, çünki bu garaňkylyk we bulaşyklyk getirýär» diýen wagtynda, ol näme etdi?

Onda, Jeýms Waýt näme etdi? Ol 1850-nji ýylyň sentýabrynda ýene bir Review and Herald neşir etdi, bir aýyň dowamynda üç sanysy çykdy. Ol 1-nji tom, Ýörite neşir diýlip atlandyrylýar.

Ol näme etdi? Ol Crosieriň makalasyny gaýtadan çap etdi-de, Crosieriň Gündelik hakynda aýdanlaryny aýyrdy!

Doganlar we uýalar, bu Jeýms we Ellen Waýtyň Krosýeriň Gündelik baradaky garaýşynyň nädogrudygyna hem-de onuň garaňkylyk we bulaşyklyk getirendigine düşünendikleriniň taryhy subutnamasydyr.

“Gündelik” baradaky Krosieriň garaýşy näme bolupdyr? Ol munuň Mesihiniň Mukaddes ýerdäki gullugydygyny aýdýardy.

Şeýlelik bilen, *Early Writings*, 74-de ol: “23-nji sentýabrda Reb maňa Milleritleriň ‘Daily’ baradaky dogry garaýşa eýedigini görkezdi” diýende, taryhy subutnamalar Milleritleriň şeýle düşünenini görkezýär—

Indi, Doganlar we Uýalar, Doganlar we Uýalar, şu hakykaty gözden salmaň: Bu näme diýmekdir: 1850-nji ýylyň sentýabrynda Uýam Waýta 1844-nji ýyldan bäri “Gündelik” babatda başga garaýyşlaryň kabul edilendigi görkezilýär; 1850-nji ýylyň maýynda Arnold “Gündelik”i ýewreý mukaddeshanasy hökmünde öňe sürýär; 1850-nji ýylyň sentýabrynda Krožýeriň makalasynyň 2-den 1-nji bölegi neşir edilýär, şol sanda onuň “Gündelik”i Mesihiniň mukaddeshanadaky gullugy hökmünde beýan edişi hem; 1850-nji ýylyň sentýabrynda Krožýeriň makalasynyň 2-den 2-nji bölegi neşir edilýär; 1850-nji ýylyň sentýabrynda Krožýeriň makalasy gaýtadan çap edilýär, emma onuň “Gündelik” baradaky garaýşy aýrylyp taşlanýar? Näme bolup geçýär?

Bu 1850-nji ýylyň Çyzgysynyň taýýarlanan şol bir ýylydygyny görýäris, we bu Çyzgy Gündelik barada näme diýýär? «Butparaz hökmürowanlyk ýa-da GÜNDELİK aýrylyp alnan. Dan. 11:31 508.»

Ellen Waýt Hökmüň Sagady baradaky jarçylygyny gündelik baradaky garaýşynyň nämedigini bilýärdi. Ol olaryň dogry garaýşa eýedigini aýdanda, şol dogry garaýşyň butparaz häkimiýetiň aýrylmagyny aňladýandygyny bilýärdi; gündelik butparazlygy aňladýardy.

Şeýle hem şu 1850-nji ýylda, taryhy ýazgylar onuň hem-de adamsynyň “Gündelik” diýleniň Mesihiniň Mukaddes ýerde ýerine ýetirýän gullugyny aňladýandygy baradaky taglymaty ret edendiklerini subut edýär; bu bolsa Ýedinji gün adventistler ybadathanasynyň Mukaddes Kitap Barlag Instituty tarapyndan goldanylyan taglymatdyr. Şeýle-de bu Heartland we Steps to Life ýaly öz-özünü maliýeleşdirýän gulluklaryň hem goldaýan taglymatydyr. Bu, garaňkylyk we bulaşyklyk getirýän taglymatdyr.

Indi, 1850-nji ýylyň Çyzgysy barada muňa üns beriň. Bu 1850-nji ýylyň noýabrynda bolýar. Bu, onuň görnüşi görüp, soňra ýazga geçirýän şol aýydyr; ol ýazgy ahyrsoňy 1851-nji ýylda ösüş arkaly geçip, soňra 1882-nji ýylda *Early Writing*-e girýär — hut şu aýda, hut şu aýda, 1850-nji ýylyň noýabrynda. Onda şeýle diýilýär,

“Duşenbe güni biz eziz doganymyz Nicholsyň we onuň maşgalasynyň ýaşayan ýeri bolan Dorchestere gaýdyp geldik.”

Ine, şu ýerde [1850-nji ýylyň Çyzgysynyň ýokarky sag burçuna salgylanýar], “Otis Nichols tarapyndan neşir edildi, Dorçester, Massaçusets.” Şeýlemi? Ol munuň hakynda aýdýar, şeýle dälmi? Muny, şu Çyzgyny görýäňizmi?

—“Şol ýerde, gijäniň içinde, Hudaý maňa örän gyzykly bir görnüş berdi; onuň köp bölegini siz kagyзда görersiňiz. Hudaý maňa bir çyzgyny neşir etmegiň zerurdygyny görkezdi. Men munuň gerekdigini gördüm we tablisalarda aýdyň beýan edilen hakykatyň köp täsir ýetirjekdigini hem-de janlaryň hakykatyň bilimsine gelmegine sebäp boljakdygyny gördüm.” Manuscript Releases, number 15, 210 November, 1850.

Ol Dorçesterdäki Nikolsyň öýünde bir görnüş gördi — bularyň hemmesi şu Çartda bar — şeýle diýdi: «Size bir çart ýasamak gerek.»

Ol shema barada näme diýýär? Ony nähili suratlandyrýar?

Habakuk 2-ä gidiň: “Men bir çyzgyny neşir etmegiň zerurdygyny gördüm”, we bu näme ederdí? Ol “hakykatyň tablisalarda aýdyň edilmegi” üçin zerurdy. Habakuk 2, 2-nji áyatda şeýle diýilýär: “Reb maňa jogap berip diýdi: Görnüşi ýaz-da, ony tablisalaryň üstünde aýdyň et,” Ol, Massachusetts ştatynyň Dorçester şäherinde çap edilen bu Otis Nikolsyň 1850-nji ýyldaky Çyzgysynyň Habakugyň pygamberliginiň ýerine ýetmegidigini aýdýar; edil onuň “The Great Controversy” eserinde 1843-nji ýylyň Çyzgysynyň Habakugyň pygamberliginiň ýerine ýetmegidigini aýdyşy ýaly.

Bolýar, muny görýärsiňizmi? Ol bu görnüşi haçan alanyňy görýärsiňizmi? Hut şu wakalar bolup geçýän şol bir wagtda: “23-nji sentýabrda, Reb maňa görkezdi gündelik baradaky taglymatyň, ýagny onuň Mesihiniň Mukaddes ýerindäki gullugy hökmünde düşündirilmeginiň garaňkylyk we bulaşyklyk getirýändigini”, we onuň adamsy derrew şol makalany täzedan çap edip, şol iki abzasy aýyrdy. Ol Adventizmde indi gaýtadan hiç wagt çap edilmedi, diňe 1931-nji ýylda Willie White ony täzedan çap edýänçä; we ol muny edende, çap eden şol traktatynyň öz içinde ýalan şaýatlygy hem ýerleşdiripdir. Muny subut edip bolýar.

Indi men size şu ýerde, şol bir wagt döwri barada, has uzyn bir sitatany okamak isleýärim. Bu 1850-nji ýylyň 27-nji noýabryndan alnan.

Men sizi ýazmagy ep-esli wagt bäri ünsden düşüripdirin. Indi munuň sebäplerini aýdaryn. Ilki bilen, Arabella uýanyň mähirli hem-de hoş gelen hatyny alanyndan soň birnäçe hepdeläp ýazmaga wagty bolmady; bolmasa, iki hepdäniň içinde oňa jogap bermek baradaky haýyşyny ýerine ýetirerdim. Hat maňa örän ýarady. Biz hemmämiz bu hat bilen gyzyklandyk we meniň gijikmegim muny okan badyňyza oňa jogap bermeginiňize päsgel bermez diýip umyt edýäris; men hem indiki gezek beýle uzak garaşmaryn.

Ýakubyň we meniň saglygym häzir örän gowudyr. Biziň öýümiz Parižde, Dogan Endrýuwsyňkydadyr; ol poçta bölüminiň hem-de neşirhananyň juda golaýyndadyr. Biz bu ýerde biraz wagt galarys. Bu örän mähirli maşgala, emma gaty garyp. Olarda näme bar bolsa, bu ýerde hemme zat mugtdyr. Biz bu ýerde bolanymyzda olar üçin hiç hili çykdaý bolmagymyzy dogry hasap etmeýäris. Men siziň hemmähizi we eziz uýa Gorhamy juda görmek isleýärim.

Topshamdaky maslahatymyz örän uly gyzyklanma döretdi. Oňa ýigirmi sekiz adam gatnaşdy; olaryň hemmesi ýygnağa işjeň gatnaşdy.

Ýekşenbe güni Hudaýyň güýji üstümize güýçli we batly şemal ýaly indi. Hemme ýerinden turup, Hudaýa beýik ses bilen alkyş aýtdy; bu, Hudaý öýüniň düýbi tutulanda bolşy ýalydy. Agynyň sesi bilen şatlykly gygyryşyň sesi biri-birinden saýgarylyp bilinmeýärdi. Bu ýeňişli bir pursatdy; hemmeler berkidildi we täzelendi. Men mundan ozal beýle güýçli bir pursata hiç wagt şaýat bolmandym.

Indiki maslahatymyz Fairhavende boldy. Dogan Bates hem onuň aýaly şol ýerde bardy. Bu örän gowy ýygnaç boldy. Biz Dogan Nicholsyň öýüne gaýdyp gelýänimizde, Reb maňa bir görnüş berdi we hakykatyň tagtalaryň üstünde düşnükli edilmelidigini görkezdi; bu bolsa köpleriň üç perişdäniň habarlary arkaly hakykaty kabul etmek barada karar bermegine sebäp boljakdy, öňki ikisi hem

tagtalaryň üstünde düşnükli edilmek bilen.

Bu hut 1850-nji ýylyň Çyzgysynyň aşaky çep burçundadyr [şony görkezýär]. Dogrumy? Olaryň gürrüni edýän zady şu Çyzgydadyr.

—Men hat ýazgylaryň neşir edilmeginiň hem habarchylaryň gitmegi ýaly zerurdygyny gördüm; çünki habarchylara özleri bilen alyp gitmek üçin, häzirkizaman hakykatyny özünde jemleýän bir neşir gerekdir, ony diňleýänleriň eline bermek üçin; şonda hakykat olaryň aňyndan öçüp gitmezdi; hem-de ol neşir habarchylaryň baryp bilmejek ýerlerine barardy. Şeýle-de men kagyza peýda boljak başga zatlar hem gördüm.

Siz nähili gün geçirýärsiňiz? Hemmähiz ebedi ýaşaýyş üçin jan edýärsiňizmi? Men sizi örän, örän görmegi isleýärin we tiz wagtdan öň sizi görerin öýdýärin. Häzir taýýarlyk wagtydyr, we umyt edýärin, hemmähiz ebedilik üçin işimizi berk tutarys. Wagt örän gysga bolup görünýär, we näme etjek bolsak, ony tiz etmeli.

20-nji noýabrda, bir hepde mundan öň, Dogan Henri Nikols bilen men Topşama gitdik. Penşenbe güni [21-nji noýabr] günortanlyk nahar saçagyndan ýaňy turanymyzda, Dogan Foýyň çagalarynyň biri içeri girip, eneleriniň huşsuzdygyny aýtdy. Biz derýanyň aňyrsyna, bir mil çemesi ýere gyssagly aşyp bardyk we eziz uýamyz Foýyň jan berýän haldadygyny gördük. Onuň meni tanamaýandygyny görenimde, hasratym örän agyr boldy. Ol uzak wagtlap örän uly ejirde galdy, sagat üç bilen dördün arasynda bolsa soňky demüni aldy. Ol özüniň ýitgisini ýas tutjak adamsyny we üç çagasyny galdyrdy.

Juma güni irden [22-nji noýabrda] Genri dogan, jaýlanyşa gatnaşmak üçin Jeýmsiň ony syrmaýy maksady bilen Pariže geldi. Biz juda çuňňur, täsirli bir wagt geçirdik. Reb bizi terk etmedi, eýsem Öz Ruhuny biziň üstümüzde goýberdi. Foey uýanyň soňky günleri, gürrüňsiz, onuň iň ruhy we iň gowy günleri boldy. Foey doganyň özüne teselli edýän zat şudur: ol mesihi hökmünde dünýäden ötdi. Ol muny merdana göterýär. Hudaý oňa bu muşakgaty çekmäge merhemet berýär. Eý, ähli synag we muşakgat pursatlarynda daýanç boljak Hudaýdaky umydyň bolmagy nähili gowy. Gowy bir umyt üçin, Hudaýa alkys bolsun. Siziň umydyňyz üçin siz, haýsyňyz bolsaňyz-da, näme bererdiňiz?

Imana berk ýapyşyň. Hudaýda güýçli boluň we Onuň baky goluna daýanyň. Ol sizi hiç wagt ýüzugra goýmaz, eýsem her bir muşakgat astynda sizi göterip durar. Ähläňiziň hakykatda barha güýçlenjekdigiňize umyt edýärin. Yza çekinmäh, ýöne Patyşalyga tarap ýoluňyzy dowam etdiriň.

Ine, başlaýarys. Ine, meniň siziň görmegiňizi isleýän zadym budur.

—“Bir hepde mundan öň, geçen Sabat güni, bizde örän gyzykly ýygnak boldy. Dead River-den Dogan Hewit şol ýerdeydi. Ol şeýle manydaky bir habar bilen geldi: ýagylaryň heläk edilmegi we ölileriň ukusy ýapyk işiň içinde bolan ýigrenji bir zat bolup, muny Izebel atly bir aýal, bir pygamber zenan girizipdir; ol hem şol aýalyň, ýagny Izebeliň menidigime ynanýardy.”—

Bolýarmy? Dogan Hewit Ellen Waýtyň Izebeldygyny we onuň üç sany ýalňyşlygy girizendigini aýdýar.

“—Biz oňa geçmişdäki käbir ýalňyşlyklaryny, 1335 gününň tamam bolandygyny we onuň köp sanly beýleki ýalňyşlyklaryny aýtdyk. Munuň täsiri örän az boldy. Onuň garaňkylygy ýygnaýyň üstüne çökdü we ol süýräp dowam etdi.”—

Indi, men munuň görmeginizi isleýärim. Meniň bu abzasa degişli, mümkin bolsa, siziň üns bilen yzarlamagyňyzy isleýän bir aýdara zadym bar.

Eger siz dünýäniň ahyrynda wagt pygamberliklerini gaýtadan ulanýan Adventizmdäkiler bilen haçan-da bolsa iş salyşan bolsaňyz, olar ulanýan sitatalarynyň bary-ýogy üçüsine daýanýarlar — olar köp sitata ulanýarlar, ýöne ulanýan esasy üç sitatasy bar. Ine, bularyň biri; sebäbi olar şol ýere baryp: “Biz oňa geçmişdäki käbir ýalňyşlaryny aýtdyk” diýerler, hem-de ol “1335 gününň tamamlanandygyny” aýdanda, munuň onuň şol ýalňyşlarynyň biri bolandygyny öňe sürerler. Görýäňizmi, bu grammatikany az-kem öwürüp bolýandygyny: “Biz oňa geçmişdäki käbir ýalňyşlaryny aýtdyk”? Şeýle hem biz oňa “1335 gününň tamamlanandygyny” aýtdyk; emma wagt bellänler: “Biz oňa geçmişdäki käbir ýalňyşlaryny aýtdyk, şol ýalňyşlaryň biri-de seniň 1335 gününň tamamlanandygyny öwredýäniňdir, bu bolsa ýalňyşlykdyr” diýerler. Şeýlelikde, muny iki hili öwürüp bolýar.

Men Ýujin Prewitt bilen ilkinji gezek ýüzbe-ýüz garşylaşanyň Oklahomada boldy, we ol Milleritleriň taryhynyň dünýäniň ahyrynda gaýtalanmaýandygyny öňe sürýärdi, men bolsa oňa Pygamberlik Ruhundan birnäçe sitata berdim.

Ol şeýle diýýär: “Jeff, sen Ellen Waýtyň ýazuwda seresapsyz ýazyjydygyny bilýärsiň.”

Men: «Näme diýjek bolýarsyň?» diýip aýtdym.

Soňra ol bu sitata ýüzlendi. Ol şeýle diýýär: bu sitata onuň seresapsyz ýazyjydygyny subut edýär; sebäbi ol meniň wagt belläjileriň, isleseler, bu sitatany ýoýup bilýändigini bilýändigimi bilýär.

Indi, Ouachita ýaly bir ýeriň öz talyplaryna Ellen Waýtyň biparh ýazyjydygyny öwredýän täsiriniň bolmagy bir zat; ýöne, ol şu ýerde biparh ýazyjymy?

—«Birnäçe söz aýtmalydygymy duýdum. Isanyň ady bilen ýerimden turdum, we takmynan baş minudyň içinde ýygnak özgerdi. Muny hemmeler şol bir pursatda duýdy. Her bir ýüz ýagtylyp gitdi. Hudaýyň huzury şol ýeri doldurdy. Dogan Hewit dyzyna çökdü-de aglap we dogra edip başlady. Men görnüşde alnyp gidildim we ýazyp bilmejek köp zady gördüm. Munuň Dogan Hewite täsiri örän uly boldy. Ol munuň Hudaýdandygyny ykrar etdi we tozana çenli peseldi. Şol ýygnakdan bäri ol hemişe ýazyp gelýär, we häzir hem şol bir stoldan öňe süren ähli ýalňyşlaryny ret edip ýazýar. Men ynanyaryn, Hudaý ony ýokary galdyrýar, we eger Hudaý onuň üsti bilen hereket etse, ol ýagşylyk etmäge ukyplydyr.

Eziz uýam Gorhama köp söýgi. Oňa güýçli bolmagyny aýdyň. Hudaý onuň bilendir we Ony taşlap gitmez. Hemmähize köp söýgi. Çagalaryň ukuly bolman, hakykata gyzyklanjakdyklaryna we özüleriň çagyrylyşyny hem saýlanylyşyny berk etmäge yhlasly boljakdyklaryna umyt edýärim. Ýazyň, hökman ýazyň, meniň edenim ýaly etmäh. Men sizi, hemmähizi söýýärim. Ýazyň. Manuscript Releases, 16-njy tom, 206–209. Parižden, Maine, 1850-nji ýylyň 27-nji noýabrynda

ýazyldy.

Doganlar we uýalar, munuň taryhy ýagdaýy nämedir; ol muny nirede ýazýar? Ol muny 1850-nji ýylda, Dogan Nicholsyň öýünde ýazýar.

Şu wagt aralygynda Reb näme edýär? Ol Öňdebaryjylaryň Gündelik baradaky düşüňjesiniň dogrudygyny görkezýär, we ol şu mesele bilen iş salyşýar. Ol Mesihniň Mukaddes Ýerdäki gullugynyň Gündelik baradaky ýalan düşüňjedigini aýdýar.

Bu taryhda, hut şu taryhyň özünde — diňe şu taryhyň özünde hem däl, diňe şol ýylyň özünde hem däl, eýsem hut ýylyň şol aýynda-da — ol görnüşler alýardy we Gündelik baradaky Pioneerleriň garaýşy hakyndaky bu hakykaty anyklaşdyrýardy; ýagny Höküm Sagadynyň Çagyryşyny yglan edenleriň Gündelik barada dogry garaýşy bolandygyny aýdýardy; we şol bir abzasynyň içinde ol şeýle diýýär: “Men 1843-nji ýylyň Çyzgysynyň Rebbiň eli bilen ugrukdyrylandygyny gördüm, ol üýtgedilmeli däl, we Höküm Sagadynyň Çagyryşyny yglan edenleriň Gündelik barada dogry garaýşy bardy.”

1843-nji ýyldaky bu Çartda “Gündelik” barada näme diýilýär? Onda onuň b.e. 508-nji ýylda aýrylyp alnandygy aýdylýar; we ondan 1335 ýyl soň 1843-nji ýyly getirýändigini, şeýlelikde 1335-iň geçmişde galandygy beýan edilýär.

Şol aýyň özünde, şol ýylyň özünde onuň Dead River-den bolan Dogan Hewit-e munuň henizem geljekdigini aýdyp berjekdigini göz önüne getirip bilersiňizmi?

Bolýar, bu wagt belläjiler, bu wagt belläjiler we White uýanyň säwlik bilen ýazýan ýazyjydygyna ynanyan bu adamlar. Taryh muny tassyk etmeýär.

Şeýlelikde, men siziň “Gündelik” bilen baglanyşyklykda Ellen Waýtyň hatda 1335-i hem düşüňendigini görmegiňizi isleýärin.

Ellen Waýt diňe bir “Gündelik” düşüňjesiniň butparazlykdygyna öz tassyklamasyny bermek bilen çäklenmedi; ol munuň 1843-nji ýylda tamamlanan 1335 ýyllyk pygamberlik peýgamberçiliginiň başlangyjy bolandygyna düşüňýärdi we bu garaýşy Dead River-den bolan Dogan Hewite garşy köpçüligiň önünde gorady. Muny görýärsiňizmi?

Şol bir aýyň özünde, ol Mesihniň Mukaddes ýerdäki gullugynyň diňe Gündelik hökmünde diňe garaňkylyk we bulaşyklyk getirýändigini aýdýan wagtynda; onuň adamsy bolsa, şol görüşe jogap edip, şol taglymaty Review and Herald neşirinden aýyrýar.

Bellikleriňizde ýokarda, “1850 Çyzgy” diýlen ýerde, hut şu ýerde şeýle ýazylan [1850 Çyzgydaky çepden üçünji sütünä, b. e. 31-nji ýylda haçdaky Isodan soň gelýän tekste salgylanyp]. Munuň bellikleriňizde bolmagyny isledim.

Uzakda Daniel 11:31 508

Soňra bolsa, şu ýerdäki 1843-nji ýylyň Çyzgysynda [AD31-de haça çüýlenen Isanyň aşagyndaky orta sütün göz önünde tutulýar]:

Gündelik gurbanlygyň aýrylmagy. Dan. 12:11, 12

Bolýar, bular şu iki çyzgydyr.

Waýt uýa bu adamlaryň dogry garaýşa eýedigine düşünýärdi we onuň 1843-nji ýylda tamamlanan 1335 ýyllyk pygamberlik döwürini başlandyryandygyna düşünýärdi; şeýle hem, onuň 508-nji ýylda butparaz hökümranygyň aýrylmagyny aňladýandygyna düşünýärdi.

Diagrammalara degişli şu iki salgylanmanyň aşagynda sizde dogan Nicholsyň döwrüne degişli ýene bir sitata bar, onda ol adamlary başga diagrammalary taýýarlamakdan ýazgarýar, çünki olaryň çeper bezegi şeýtanydyr; emma ol şu iki Diagrammadaky çeper bezegiň asmandandygyny aýdýar. Ol şeýle diýýär,

Men shema ýasamak işiniň bütinleý nädogrudygyny gördüm. Bu iş Dogan Rhodes tarapyndan başlanypdy we Dogan Case tarapyndan dowam etdirildi. Perişdeleri we şöhratly Isany şekillendirmek üçin shemalar taýýarlamaga we gödek, ýigrenji şekilleri döretmäge serişdeler sarp edildi. Şeýle zatlaryň Hudaýyň göwnünden turmaýandygyny gördüm. Dogan Nichols tarapyndan shemanyň çap edilmeginde Hudaýyň bardygyny gördüm.

1850-nji ýylyň bu Çyzgysynyň çap edilmeginde kim bardy? Hudaý!

—«Men şeýle bir zadyň bardygyny gördüm»—näme?—«bu diagramma baradaky pygamberligiň Mukaddes Kitapda bardygyny; eger bu diagramma Hudaýyň halky üçin niýetlenen bolsa, ol biri üçin ýeterlik bolsa, beýlekisi üçin hem şeýledir; we eger kimdir birine has uly ölçegde çekilen täze diagramma gerek bolan bolsa, onda beýlekileriň hemmesine-de ol edil şonuň ýaly zerurdyr. »

Men dogan Case doganda başga bir çyzgyny isleýän biynjalyk, rahatlyk tapmaýan, kanagatlanmaýan, nankör bir duýgynyň bardygyny gördüm. Men bu reňklenen çyzgylaryň jemagata ýaramaz täsir edendigini gördüm. Ol ýygnaýda ýeňil, samanhili masgaralaýjy bir ruhuň bolmagyna sebäp boldy.

Indi bolsa, men siziň içgin oýlanmagyňyzy isleýänim şudur.

—«Hudaý tarapyndan buýruk berlen çyzgylaryň, hatda düşündirişsiz hem, aňa oňyn täsir edendigini gördüm».—

“Men şekilleri,” köp san görnüşinde, “Hudaý tarapyndan tabşyrylandygyny . . . ” gördüm. Köp san görnüşinde haýsy şekiller Hudaý tarapyndan tabşyryldy? Bu iki şekil [1843 we 1850-nji ýyllaryň Şekilleri] Hudaý tarapyndan tabşyryldy.

Bu iki çart, Habakkuk 2-niň berjaý bolmagydyr.

—Perişdeleriň çyzgylardaky şekillendirişinde ýeňillik, gözellyk we asmanlylyk bar. Aň, tas duýulmazlyk bilen, Hudaýa we göge tarap gönükdirilýär. Emma taýýarlanan beýleki çyzgylar aň ýigrenç duýgusyna salar we ony gökden has köp ýere baglar. Perişdeleri görkezýän şekiller, asman jandarларыndan görä, has köp jynsly mahluklara meňzeýär. Men gördüm: şol çyzgylar, Olgudaş Case gök hikmetini Hudaýdan agtarmaly, şeýle hem Ruhnyň nygmatlarynda we hakykatyň biliminde ösüp gitmeli wagtynda, onuň aňyny günler we hepdeler boýy eýeläpdir.

“Men gördüm ki, eger chartlary çykarmak üçin sarp edilip, biderek harçlanan serişdeler doganlaryň önünde hakykaty traktatlar we ş.m. çap etmek arkaly aýdyň beýan etmäge sarp edilen bolsady, ol örän köp ýagşylyk ederdi we jynslary halas ederdi. Men gördüm ki, chart ýasamak işi gyzzyrma kimin ýaýrapdyr.” Manuscript Releases, number 13, 359; 1853.

1290 we 1335 Günler

Mende 1858-nji ýylyň 28-nji ýanwaryndaky Review and Herald neşirinden alnan aşakdaky makala bar. Ony bellikleriňizde saklamagymyň sebäbi şundadyr: siz 1858-nji ýylda hem olaryň “Gündelik” diýen düşünjäniň butparazlykdygyny entegem öwredýändiklerini görüp bilersiňiz. Salgylanmaňyzda bu bar; 1850-nji ýyldan sekiz ýyl geçenden soň hem olar “Gündelik” düşünjesine butparazlyk diýip düşüňärler.

Adwent taglymatynyň esaslanýan ýene bir möhüm pygamberlik döwri, Daniel 12-däki 1335 gündür; 1290 gün hem onuň bilen şeýle bir ýakyn baglanyşyklydyr. Bu iki döwür bize şeýle tanyşdyrylýar:

—“Gündelik (gurbanlyk) aýryljak we haraba öwürýän ýigrenji zat dikeldiljek wagtdan başlap, bir mün iki yüz togsan gün bolar. Bir mün üç yüz otuz baş güne garaşyp ýetýän adam bagtlydyr. Emma sen ahyryna çenli öz ýoluň bilen git; çünki sen dynç alarsyň we günleriň ahyrynda öz paýynda dursuň.” Daniýel 12:11–13.

Soraglar dessine ýüze çykýar: bu döwürleriň haýsy wakalardan başlap hasaplanmalydygyny aýdyp bilerismi; we şeýle bolsa, olaryň haçan bolup geçendigini aýdyp bilerismi? Ilki bilen şeýle soraýarys: “gündelik” (gurban) näme, we “weýran ediji ýigrenç” nämedir? “Gurban” sözünüň kursiw bilen berlenine üns berler: bu onuň goşmaça girizilen sözdigini görkezýär. Şol bir ýagdaý Daniýel kitabynda onuň ulanylan beýleki ýerlerinde hem, ýagny 11:31 we 8:11–13 baplarda hem görner. Geliň, gysgaça şu soňky bapa ýüzleneliň. 13-nji aýatda iki sany weýrançylyk göz önüne getirilýändigini bellänmelidir: gündelik (weýrançylyk) hem-de weýrançylygyň günäsi. Bu hakykat Iosiýa Liç tarapyndan şeýle düşnükli beýan edilýär welin, onuň sözlerini getirmekden has gowy zat edip bilmeris:*

—Gündelik gurban häzirki terjimede berlen okaýşdyr; emma asyl nusgada gurban diýlen zat ýokdur. Muny hemmeler ykrar edýärler. Bu terjimeçileriň onuň üstüne goýan düşündirişi ýa-da many berşidir. Dogry okaýş şudur: “gündelik we harapçylygyň günäsi”; “gündelik” bilen “günä” “we” arkaly özara baglanyşdyrylandyr: gündelik harapçylyk we harapçylygyň günäsi. Bular Mukaddes ýeri we goşuny harap etmeli bolan iki harap ediji güýçdür.

Mundan —gündelik' diýen zadyň, köne we has giň ýaýran pikire görä ulanylyşy ýaly, ýewreý ybadatyna hiç hili degişmesiniň bolup bilmejekdigi aýdyň görünýär; bu bolsa, mundan başga-da, şu döwürleriň, göni manyda-da ýa-da şekillendirişli manyda-da, şol ybadatyň aýrylmagyndan başlap hasaplanylsa, bizi asla belläp geçmäge mynasyp bolan hiç bir wakanyň ýanynda-da getirmeyändigini baradaky garama arkaly hem has aýdyň bolýar.

Şeýlelikde, gündelik hem-de ýigrenji zat, ybadathanany ezmek üçin bellenen iki haraba salyjy güýçdür: biz bu güýçleriň nämedigini anyklap bileris mi? Bu meselede William Milleriň pikir

ýöretme usulyny kabul etmegimiz ýeterlikdir, şonda biz hem onuň bilen bir netijä geleris. Ol şeýle diýýär:

“—Men okamagymy dowam etdim we eger [gündelik] tapylan bolsa, munuň diňe Daniýelda duş gelýändiginden başga hiç bir ýagdaýy tapyp bilmedim. Soňra [konkordansiýanyň kömegi bilen] onuň bilen baglanyşykda duran sözleri aldym: —aýryp almak;’ —ol gündeligi aýryp alar;’ —gündelik aýryp alnan wagtdan başlap;’ we ş.m. Men okamaga dowam etdim we bu tekst babatda hiç bir ýagtylyk tapyp bilmerin öýtdüm. Ahyrynda men 2 Selanikliler 2:7, 8-e geldim: —Çünki bikanunçylygyň syry eýýäm iş edýär; diňe häzir päsgel berýän, ol ýoldan aýrylýança päsgel berer, şondan soň bolsa şol pis açylar.’ we ş.m. Men şol tekste gelende, eý, hakykat nähili açyk we şöhratly görnüp başlady! Ine, şol ýerde! Ine, bu —gündelik!’ Şeýle bolsa, indi Pawlus —häzir päsgel berýän’ ýa-da böwet bolýan diýmek bilen näme göz önünde tutýar? —Günä adamy’ we —pis’ diýmek bilen papalyk göz önünde tutulýar. Şeýle bolsa, papalygyň açylmagyna näme päsgel berýär? Elbetde, bu butparazlykdyr. Onda —gündelik’ diýmek butparazlyk bolmaly.’+

Biz Daniel 8-den kiçijik şahyň geçiniň, ýagny Grek imperiýasynyň, ornuny eýeläp, “hemişelik”i aýyryandygyny görýäris; hem-de ol, Aleksandryň patyşalygy bölünenden soň, 2300 günün ahyrynda Mukaddes ýeriň tämizlenmeli wagtyna çenli göz önüne getirilýän ýeke-täk häkimiýetdir. Bu kiçijik şahyň öz degişli ornunda, Danieliň beýleki görünüşlerindäki dördünji patyşalyga laýyk gelýän, bitewi ýagdaýda alnan Rimdigini görkezdim. Indi Rim häkimiýetinde butparazlykdan papalyga geçişni hakykatdan-da bolup geçendigi bir hakykatdyr. Assiriýa patyşalarynyň günlerinden başlap, Popelyga öwrülen wagta çenli butparazlyk, “hemişelik”, ýa-da professor Whitingiň terjime edişi ýaly, “üzüksiz” harabalyk bolup, şonuň üsti bilen Şeýtan Ýehowanyň işine garşy durupdy. Ol öz ruhanylarynda, gurbanlyk sypalarynda we gurbanlyklarynda Ýehowanyň ybadatynyň Lewi görnüşine meňzeşlik göterýärdi; emma Lewi ybadat görnüşü hristian ybadat görnüşine orun bereninde, Şeýtan bu işe üstünlikli garşy durmak üçin öz garşylyk görnüşini hem üýtgetmelidi; şonuň üçin butparazlygyň ybadathanalary, gurbanlyk sypalary we heýkelleri popalygyň küpür sözlerine “çokunduryldy”.

Emma pygamberlikde aýdylmagyna görä, gündelik, ýagny butparazlyk, özüne degişli mukaddes ýere eýedir, hem-de onuň mukaddes ýeriniň ýerleşýän ýeri ýere ýykylmalydyr. Mukaddes ýeriň köplenç butparazlyk we kafyrlyk bilen, olaryň ybadat we sežde edilýän ýeri hökmünde baglanyşdyrylýandygy, aşakdaky áyatlarda aýdyň görünýär: Işaya 16:12; Amos 7:9, 13, çetki bellik. Ýezekil 28:18. Daniýel 8-däki gündeligiň mukaddes ýeri barada bolsa, Apollos Hale-den aşakdakylary hödürleýäris:*

“—Butparazçylygyň ‘mukaddes mekany’ diýmek bilen näme göz önünde tutulýar?

Butparazçylygyň hem, her hili ýalňyşlygyň hem, hakykat ýaly, öz mukaddes mekanlary bardyr. Bular olaryň hyzmatyna bagyşlanan ybadathanalardyr ýa-da pena berilýän ýerlerdir. Şonuň üçin bu ýerde butparazçylygyň belli bir, meşhur ybadathanasy göz önünde tutulýar diýip hasap edilip bilner. Onuň köp sanly şöhratly ybadathanalarynyň haýsysy bolup biler? Nusgawy binagärligiň iň ajaýyp nusgalarynyň biri Pantheon diýlip atlandyrylýar. Onuň ady ‘ähli hudaýlaryň ybadathanasy ýa-da pena berilýän ýeri’ diýmegi aňladýar. Ol Rimde ýerleşýär.+ Rimliler tarapyndan boýun

egdirilen halklaryň butlary bu ybadathananyň haýsydyr bir oýugynda ýa-da bölümleriniň birinde hormat bilen goýlupdyr, we köp halatlarda rimlileriň özleri tarapyndan hem sežde edilýän zatlara öwrülipdir. Butparazçylygyň ondan-da has täsirli görnüşde ‘onuň mukaddes mekany’ diýlip bilinjek bir ybadathanasyny tapyp bilmikä?”

Indi indi “gündelik” zadyň butparazlykdygyny, we “weýrançylygyň kanunsyzlygy”, ýa-da “weýran edýän ýigrenji zadyň” Papalykdygyny, hem-de butparazlygyň aýratyn mukaddes ýeriniň Panteondygyny, onuň ýerleşýän “ýeriniň” bolsa Rimdigini anyklandan soň, biz mundan beýläk hem derňemäge dowam edýäris.

“1. Rim döwlet häkimiýeti tarapyndan butparazlyk —‘aýrylyp alyndymy’? Ybadathananyň hem-de dünýäniň taryhynda möhüm we giňden belli bolan bir hakykat barada aşakdaky beýannamanyň, biziň pikirimizçe, pygamberlige jogap berýändigini görkezýär. Ol ilkinji hristian imperatory Konstantin barada bolup, şeýle diýýär:

“—Onuň hökümet başyndaky ilkinji amaly, golastyndakylary hristian dinini kabul etmäge çagyryýan bir permany tutuş imperiýa boýunça ýaýratmak boldy.”++

“2. Rim onuň mukaddes ýeriniň şäheri ýa-da mekany, (Pantheon,) döwletiň häkimiýeti tarapyndan ýykyldymy? Aşakdaky bölek muňa jogap berýär:”

"—Konstantiniň soňky garşydaşynyň ölümü imperiýanyň parahatçylygyny möhürläpdi. Rim ýene-de milletleriň jedelsiz şa zenany bolupdy. Emma, şol beýgeliş we şöhrat pursatynda, ol uçurymyň gyrasyna çykarylypdy. Onuň indiki ädimi aşaklygyna we gaýtaryp bolmajak bolmalydy. Hökümetiň Konstantinopola geçirilmegi häzirem taryhçyny geň galdyrýar. Bu, rim aňynyň gadymy we hormatlanýan meýilleriniň tutuş ugruna göni garşy duran bir hereketdi. Bu iş gündogar döp-dessurlarynyň we howasynyň nepis höweslerine berlen haýsydyr bir kaşaň asialynyň işi däl; ol günbatarda doglan, rimlileriň hemmesi ýaly gündogarlylaryň endiklerine äsgermezçilik bilen garan demir ýaly berk ýeňijiniň işidi; ol ýiti syýasatçynyň işidi, emma in äýdyň derejede syýasata sygmaýan bir işdi. Şeýle-de bolsa, Konstantin Rimden — Sezarlaryň beýik galasyndan we tagtyndan — ýüz öwürüp, Frakiýanyň näbelli bir künjegine gitdi hem-de kuwwatly we hyjuwly ömrüniň galan bölegini koloniýany öz imperiýasynyň paýtagtyna öwürmegiň we paýtagty koloniýanyň gowşak hormatlaryna hem-de peseldilen gudratyna düşürmegiň goşa zähmetine sarp etdi.*"

Taryhçynyň galamyndan çykan bu ýazgy düşündirişe mätäç bolmaz ýaly juda aýdyňdyr. Pygamberlik, Onuň mukaddes ýeriniň ýere ýykylandygyny aýdýar; we ýokardaky ýaly hakykatlaryň beýan edilmeginden soň, pygamberlik düşündirişinde in talabediji adamlar hem onuň ulanylyşyna kanagatlanmalydyrlar.

“Gündelik gurban aýrylyp taşlanan wagtdan başlap, harabalyk getirýän ýigrenji zat dikilençä bir mün iki ýüz togsan gün bolar. Müntazyr bolup, bir mün üç ýüz otuz baş güne ýetene ak pata bardyr. Öňümüzde bolan delillerden ugur alyp, gündeligiň butparazlykdygyny, harabalyk getirýän ýigrenji zadyň Papalykdygyny, Rim häkimiýetinde öňküden soňkysyna geçiş bolandygyny we munuň döwlet ygtyýary bilen amala aşandygyny nazara alsak, indi diňe şu ýagdaýyň pygamberligi

ýerine ýetirjek görnüşde haçan bolup geçendigini has anyk derňemegimiz gerek; çünki muny kesgitläp bilsek, öňümizdeki tekstdäki pygamberlik döwürleriniň hasaplanyp başlanjak başlangyç nokadyny taparys. Şonuň üçin,”

“3. Pygamberlikde agzalýan waka haçan bolup geçdi? Muny belläliň: sorag mukaddesleriň haçan Papalygyň eline berlendigi hakda däl, eýsem butparazlykdan Papalyga bolan din çalşygy haçan şonça derejede amala aşyryldy welin, soňkyny milli din etdi we ony öz ýoluna başlamaga taýýar ýagdaýa getirdi — şonuň hakydadyr. Bu, beýleki ähli beýik öwrülişikler ýaly, bir pursadyň işi däl. Onuň başlangyç täsirleri mundan has öňden hem aýdyň görünýärdi. Pawlus hatda öz döwründe-de bikanunlygyň syrynyň, Günäniň Adamynyň, ‘weýrançylyk getirýän nejisligiň’ eýýäm hereket edýändigini aýtdy. Şonuň üçin hem biz Rebbiň Matta 24:15-de weýrançylygyň nejisligi hakda aýdan sözlerine, onuň Danyýel 9:27-ä açyk ýüzlenýändigini nazara alyp, şu aýatyň ýagtylygynda düşünelidiris. Çünki miladynyň 70-nji ýylynda, Ierusalim rimliler tarapyndan weýran edilende, butparazlyk entek Papalyga orun bermedik hem bolsa, şol wagt birneme ady we görnüşi üýtgedilip ýüze çykan güýjüň hut mukaddesleri ysgynsyzlandyryjak we Beýik Biribaranyň ybadathanasyny weýran etjek ‘weýrançylygyň nejisligi’ hökmünde çykyş etmeli şol bir güýçdigine düşüňäris.”

Fransiýanyň patyşasy Klowisiň iman getirmegine çenli, ýagny milady 496-njy ýylda bolup geçen şol wagta çenli, fransuzlar hem-de Günbatar Rimiň beýleki halklary butparazdylar; emma şol wakadan soň, butlara çokunýanlary Mesihe öwürmek ugrunda edilen tagallalar uly üstünlik bilen täçlendi. Aýdylyşyna görä, Klowisiň iman getirmegi fransuz hökümdaryna Iň Hristian Alyhezreti we Ybadathananyň Uly Ogluy diýen atlar bilen ýüzlenmek adatynyň döremegine sebäp bolupdyr.+ Şol wagt bilen milady 508-nji ýylyň arasynda “soýuzlar”, “şertnamalaşmalar” we basyp alyşlar arkaly “Avborikiler”, “günbatardaky Rim garnizonlary”, Britaniýa, burgundlar hem-de westgotlar tabynlyga getirildi.'++

“—Günbatar Rim imperiýasyndaky butparazlyk, gürrüňsiz, hristian imanynyň ösüşini, aýratyn-da Angliýanyň mysalynda bolşy ýaly, heniz hem butparaz bolup galan wagşy taýpalaryň çozuşlary bilen azar berlen halklaryň arasynda, haýalladan bolsa-da, mundan beýläk Katolik imanyny basyp ýatarmaga ýa-da Rim Pontifiginiň aralaşmalaryna päsgel bermäge, şeýle meýli bolan ýagdaýynda-da, güýje eýe däl.”

Şol wagtdan başlap, Papanyň ýigrenji zady butparazlyga degişli taýdan üstün çykypdy. Ondan soňky göreşleri beýleki hristian mezhepleri bilen boldy; olar hemişe bidgatçylar hökmünde garalýardylar; hem-de hemişe Mesihiň bedeniniň pitneçileri ýa-da bölüjileri hökmünde garalýan şazadalar bilen boldy. Ýewropanyň görnükli güýçleri butparazlyga bolan ygrarlylygyny diňe onuň ýigrenji zatlaryny başga bir görnüşde dowam etdirmek üçin terk etdiler; çünki butparazlygyň katolik manyda hristian bolmagy üçin diňe çokundyrylmagy gerekdi; we onuň başlyklyk edýän hyzmatkäriniň bähbitleri ýa-da ar alyşy talap edende, olaryň emläkleri we tagtlary, belki-de janlary hem, gurbanlyk sypasynyň üstünde goýulmalydy. SS

*Pygamberlik Düşündirişi, 1-nji tom, 127.

" + Gudriçiň Umumy taryhy we Gutheriniň Geografiýasy."

+ Mosheimiň Hristian taryhy, 1-nji tom, 132, 133.

Angliýada ilkinji hristian patyşasy Artur butparazlygyň harabalyklarynyň üstünde hristian ybadatyny esaslandyrdy.* Öz taryhynda wakalaryň hronologiýasynda has takykdygyny öňe sürýän Rapin onuň 508-nji ýylda Britaniýanyň monarhy saýlanyp-seçilendigini aýdýar. 2-nji kitap, 129.

Şol döwürde Rim Tahtynyň ýagdaýy nähili-di? — Simmahus 498 ýa-da 499-njy ýyldan 514-nji ýyla çenli Papa boldy. Onuň papalygy şu ajaýyp ýagdaýlar we wakalar bilen tapawutlandy:

“1. Ol —Rim buthanasyna’ girende, butparazlygy terk etdi.”

“2. Ol, öz garşydaşy bilen hatda gan dökülýänçä göreşip, Papalyk tagtyna ýol tapdy. Du Pin.

“3. Oňa keramatly Petrusyň mirasdüşeri hökmünde edilýän aşa öwgi arkaly.”

“4. Imperator Anastasiýniň aforoz edilmegi arkaly.+”

“—Mosheýmiň aýtmagyna görä, Rim Papalarynyň hökmürowan talaplaryna käbir adamlaryň garaýyşlarynyň nähili derejede oňaly bolandygyny, ikiýüzli şöhrata eýe bolan ruhany Symmachusyň masgaraçylykly hem çenden aşan ýaranjaňy Ennodiusyň bir beýanatyndan aňsatlyk bilen göz önüne getirmek bolar. Bu ýaranjaň waspçy, beýleki manysyz tassyklamalarynyň hatarynda, Pontifikiň Hudaýyň ornunda kazy edilip bellenendigini, ol orny bolsa Beýik Biriniň orunbasary hökmünde eýeleýändigini öňe sürýärdi.’++”

Günbatarda Katolik işine üpjün edilen kuwwat, bu üstünlikler, hem-de Rim tagtynyň wekilleriniň we beýleki agentleriniň täsiri bilen, Konstantinopoldaky Papa tarapy Rimdäki öz hojaýynlarynyň hatyrasyna açyk duşmançylyk hereketlerini aklamaga mümkinçilik berýän bir ýagdaýda — ýerleşdirildi. 508-nji ýylda fanatizmiň we raýat urşunyň tüweleýi gündogar paýtagtynyň köçeleriniň içinden ot we gan bilen süýşüp geçdi.

Gibbon, 508–514-nji ýyllar babatda, Konstantinopoldaky bulagaýlyklar hakynda söz açyp, şeýle diýýär — Imperatoryň heýkelleri döwüldi, onuň özi bolsa şäheriň bir çetki etrabynda gizlenip saklandy; ahyrda, üç günň soňunda, ol öz raýatlarynyň rehimdarlygyny towakga etmäge het edip bildi. [Popçylyk ýeniş gazanýar.] Täjinden mahrum we ýalbarýanyň durkynda Anastasius sirkiň tagtynda peýda boldy. Katolikler onuň gözüniň alnynda hakyky Trisagiony gaýtalap aýtdylar; jarçynyň sesi bilen yglan eden teklibine, ýagny onuň hökümdarlyk lybasyny terk etmäge taýýardygyňa şatlandylar; hem-de, hemmäniň bir wagtda höküm sürüp bilmejekdigini, şonuň üçin ilki bilen bir hökümdary saýlamak meselesinde özara ylalaşmalydyklary baradaky duýduryşy diňlediler; şeýle hem, hojaýynlarynyň bir pursat hem ikerjiňlenmän ýolbarslara höküm eden, halk arasynda ýigrenilýän iki weziriň ganyna razy boldular. Bu gazaply, emma gysga wagtlyk gozgalaňlar Vitaliýanyň üstünligi bilen ruhlandyryldy; ol hunnlar we bulgarlar goşuny bilen, olaryň aglabasy butparaz bolsa-da, özüni katolik ynanjynyň goragçysy diýip yglan etdi. Ol bu takwa gozgalaňda Frakiýany ilatsyzlaşdyrdy, Konstantinopoly gabady, öz hristian doganlarynyň altmyş baş münüsini gyryp ýok etdi; ahyrda bolsa, ýepiskoplaryň yzyna çagyrylmagyny, Papanyň kanagatlandyrylmagyny we Halcedon mejlisiniň ornaşdyrylmagyny gazandy; bu ortodoks ylalaşygy ölüm ýassygyndaky Anastasius mejbury ýagdaýda gol çekipdi, ony bolsa Justinianyň

daýysy has wepaly ýerine ýetiripdi. Ine, Parahatçylyk Hudaýynyň adyndan we Onuň şagirtleri tarapyndan alnyp barlan dini uruşlaryň ilkinjisiniň netijesi şeýle boldy." SS

Aşakdaky parçany Appollos Hale-den getirip, bu nokat boýunça şaýatlygy jemleýäris: —Indi häzirki zaman Gamaliellerimizi biziň bilen bilelikde 508-nji ýylda butparazlygyň mukaddes jaýynyň ýerinde (soňra “Mukaddes Petrusyň mirasy” diýlip öňe sürülen ýerde) orun eýelemäge çagyryars. Birnäçe ýyl yzyna nazar aýlaýars, demirgazykdaky wagşy butparaz barbarlaryň butparazlygy ady-hakyndaky hristian Günbatar Rim imperiýasynyň üstüne inip gelyär — hemme ýerde ýeňiş gazanýar — we onuň ýeňişleri hemme ýerde in gazaply rehimsizlik bilen tapawutlanýar. . . . Imperiýa çökyär we böleklere bölünýär. Bu bölekleriň hojaýynlarydyr hökümdarlary bir-birden öz butparazlygyny terk edip, hristian imanyny ykrar edýärler. Din babatda ýeňijiler ýeňlenlere boýun egýärler. Emma butparazlyk heniz-de üstün çykýar. Ony goldaýanlaryň arasynda bir gazaply we üstün çykýan ýeňiji bar. (Clovis.) Emma tiz wagtda ol hem täze imanyň güýjüniň önünde baş egýär we onuň goragçysy bolýar. Ol heniz-de ýeňiş gazanýar, emma gahryman hem ýeňiji hökmünde biziň duran nokadymyza, ýagny b.e. 508-nji ýylda, in belent derejesine ýetýär.

“—Şol ýylyň içinde ýa-da oňa golaý wagtda, ýykylan imperiýanyň soňky möhüm bölümi onuň ýeňiji ‘monarhynyň’ täç geýdirilişi arkaly aç-açan Hristianlaşdyrylýar.”

“—Biziň durýan döwrümizdäki pontifik ýakynda imana gelen butparazdyr. Ony şol kürsüde oturdan ganly göreş arian patyşasynyň aralaşmagy bilen çözüldi. Oňa ‘ýer ýüzünde Hudaýyň ornuny eýeleýän’ hökmünde tagzym edilýär we salam berilýär. Senat şeýle derejede onuň häkimiýetiniň astyndadyr welin, Rim Kürsüsiniň bähbitleri muny talap edýär diýen şübhe dörän badyna, olar imperatory kiliseden çykarylýan diýip yglan edýärler. . . . 508-nji ýylda Gündogar Imperiýasynyň tagtynyň aşagynda mina partladylýar. Onuň döredýän bulaşyklygynyň we dawa-jenjeliň netijesi onuň kanuny hökmdarynyň peseldilmegi bolýar. Indi sorag şudur: butparazlyk haçan şeýle derejede basylyp ýatyryldy ki, onuň ornuna onuň ornuny tutjak we mirasdüşeri bolan Papalyk ýigrençliligine ýer açyldy? Bu ýigrençlilik öz küfür we ganly ýoluna başlamak üçin haçan şeýle bir ýagdaýa ýerleşdirildi? Onuň butparazlygyň ornunda “ýerleşdirilen” ýa-da “oturdylan” wagty hökmünde 508-den başga haýsydyr bir başga senäni görkezmek mümkinmi? Eger şol syrly jadugär heniz ähli pidalaryny öz häkimiýetiniň çäginde salmadyk bolsa-da, ol eýýäm öz ornuny eýeledi, we käbirleri onuň jadysyna boýun boldular.”

Beýlekiler ahyrynda boýun egdirilýär, — we patyşalar, halklar, köplükler, milletler we diller — hatda — Isanyň şaýytlarynyň ganyndan serhoş bolan mahalyndalaram — olary — özleriniň Hudaýa hyzmat edýändiklerini pikir etmäge' hem-de özlerini asmanyň ýeke-täk saýlanan söýgülileri hasap etmäge taýýarlaýan jadynyň täsirine düşürilýärler; şol bir wagtyň özünde-de olar dowzahyň heläkçiligine has aňsat hem has baý olja bolup barýarlar”*

Bize sene belli. “Gündelik” aýryldy, we weýran ediji ýigrençli zat 508-nji ýylda dikeldildi. Şu nokatdan hasap edilende, 1290 gün ýa-da ýyl 1798-nji ýylda tamam bolýar; öňden hem görkezilişi ýaly, şol ýerde Papanyň raýatlyk häkimiýeti Buonapartyň goly bilen urulyp elinden alyndy. 1335 gün bolsa bizi şol wakanyň bu tarapyndan doly 45 ýyla getirýär.

«Emma käbirleri şeýle diýip biler: wagt döwürleriniň geçmişde tamamlanýandygyny siz nähili aýdýarsyňyz? Ahyr, Danyýeliň günleriň ahyrynda dynç alyp, öz paýynda durmalydygy diýilmeýärmí? Elbetde; biz hem oňa ynanyarsy. Ýöne Danyýeliň öz paýynda durmagy nämendir? Bu mesele wagtyň geçip tamamlanmagynyň düşündirişine we günleriň ahyrynda hakykatdan-da bolup geçen wakalaryň seljerilişine gelenimizde garalar. Şol aralykda bolsa, biz bu ýerde indiki hepde çenli labyr taşlaýarys». Review and Herald, January 28, 1858.

Prescott bilen Danielliň ýalňyşlyklary we howplary; Iş alynmaly şäherler

(A. G. Daniells 1901-nji ýylda Baş Konferensiýanyň prezidenti wezipesine saýlandy. Bu, şu resminamanyň 1910-njy ýylda, hanym Waýtyň Danielliň şäherleri äsgermezlik etmegi hem-de “Daily” baradaky jedelleşige gatnaşmagy sebäpli örän aladalan döwründe ýazylandygyny görkezýär.)

Ýakynda Stiwwolberg “Her Günlük” baradaky meselede öz garaýşyny bildirmäge borçly daldigini aýdýardy, sebäbi Ellen Waýt hem “Her Günlük” barada hiç hili garaýyş tutmandyr; pygamber aýal üçin şeýle bir ýagdaýy eýelemek ýeterlik bolan bolsa, onuň üçin hem bu ýeterlikdir.

Dogrusy, Ellen Waýtyň “Gündelik” barada bir garaýyş bardy. Ol Milleritleriň bu barada dogry düşüňjä eýe bolandygyny aýtdy we onuň butparazlykdygyna düşüňýärdi. Ol butparazlyk aýrylanda, 1335-iň başlanýandygyna düşüňýärdi; şeýle hem ol, mundan başga garaýyşlaryň diňe garaňkylygy we bulaşyklygy döredýändigine düşüňýärdi.

1850-nji ýylyň taryhyndan hakykatdan-da garaňkylygy we bulaşyklygy getirýän hökmünde aýratynlykda görkezilip bilinjek zat, Gündelik Mesihiniň Mukaddes ýerindäki gullugyny aňladýar diýen Crosieriň garaýsydyr; şonuň üçin meniň pikirimçe, ol Gündeligiň nämedigine düşüňýärdi; diňe onuň nämedigine däl, eýsem onuň nämäni aňladýandygyna-da düşüňýärdi, çünki şol garaýyşdan ýüz öwürseň, garaňkylyga we bulaşyga girýärsiň.

Emma, 1910-njy ýylda Ellen Waýt hem Baş Konferensiýanyň prezidentini we W. W. Prescotty Crosieriň şol bir garaýşyny öňe sürýändikleri üçin ýazgardy.

Hiçbir tarihçi, Prescott ile Willie White’ın ve A. G. Daniells’ın “Günlük”ü savunurlarken, “Günlük”ün Mesih’in Mukaddes Mekân’daki hizmetini temsil ettiđi fikrini savunduklarını inkâr etmeyecektir. Bunu herkes bilir.

Ýöne, bu ýerde sizde Manuscript Releases-iň 20-nji tomundan alnan tutuş makala bar.

Bu haçan neşir edildi? Ol 1988-nji ýylda neşir edildi; şonuň üçin ol 1988-nji ýylda Adventizmi öwrenýän talyplaryň garamagy üçin elýeterlidir.

Willie Waýt, Prescott we Daniells Adwentizmde «Gündelik» baradaky ýalan garaýyş haçan berkitdiler? Olar öz işlerini 1919-njy ýyldan 1931-nji ýyla çenli amala aşyrdylar. 1931-nji ýyla gelende bolsa, bu mesele tamam boldy!! Adwentizm, «Gündelik» Mesihe degişli Mukaddes ýerdäki hyzmaty aňladýar diýip öwretjekdir, çünki olar ýazgylaryň dinden çykan protestantlykdan we katoliklikden gelýän düşündirişini kabul etdiler. Şondan beýläk hem «Gündelik» Mesihe degişli Mukaddes ýerdäki hyzmat hökmünde kesgitlenýär.

Haýbat, muny bilip durka garşy çykýan käbir sesler bar, emma şondan soň akym düýbünden başga tarapa öwrüldi.

Soňra, 1988-nji ýylda, Ellen Waýt Mülkiýeti bize 1910-njy ýyldan bolan şu beýannamany hut “Daily” meselesi Preskott, Daniells we Willie White tarapyndan gyzgalaňly ara alnyp maslahatlaşylyan pursatda neşir etdi.

Tejribämiziň şu döwründe akyllarymyzyň [bize] möhüm maslahat ýygnaşygynda garamak üçin berlen aýratyn nurdan sowulmagyna ýol bermeli däldiris. Ol ýerde dogan Daniells hem bardy; onuň aňynda duşman işläp durdy;

Bu nämäni aňladýar? Duşmanyň seniň aňynda işleýändigini aňladýar? Bu, Mukaddes Ruhun seniň aňynda işlemeýändigini aňladýar.

“...we siziň aňyňyz hem-de ýaşuly Preskottuň aňy gökden kowlan perişdeler tarapyndan täsir astyna alýardy...”

Şeýtanyň işi, Rebbin size girizmegi ylham bermedik ownuk-uşak zatlary girizdirmek üçin aňlaryňyzy sowmakdy. Olar zerur däldi. Emma bu hakykat işine örän uly täsir etdi. Eger aňlaryňyz ownuk-uşak zatlara sowlup bilinse, bu Şeýtanyň düzüp tapan işidir. Ýazylan kitaplarda ownuk zatlary düzediş etmek bilen beýik bir iş edýäris diýip hasap edýärsiňiz. Emma maňa şeýle buýruk berildi: Dymmak — belent sözleýişdir.

Olar Uriýa Smitiň *Daniel we Ylham hakyndaky Pikirler* atly kitabyna girip, onuň “Gündelik” babatda butparazlyk diýip aýdanlaryny aýyrmagy islediler. Şonuň üçin şu döwürde Willie White, Prescott we Daniells bilen göreşýän adamlaryň biri Larry Smith atly adamdyr.

Läri Smit kim? Ol Uriýanyň oglydyr, ol olaryň näme etmek isleýändiglerini bilýär we kakasynyň ýanynda durýar: Gündelik butparazlykdyr.

Men şeýle diýmelidirin: Kemçilik agtarmagy goýuň. Iblisiň bu maksady diňe amala aşyrylyp bilinse, onda size şeýle görünýär: siziň işiňiz niýetlenişi taýdan in täsin iş hökmünde hasap edilerdi. Ähli pikir derejesindäki toparlaryň ylalaşmaýan diýlip çak edilýän nägilelik dörediji aýratynlyklaryny bir ýere jemlemek duşmanyň meýilnamasydy.

«Onda näme? Şeýtanyň hoşuna gelýän hut şol iş amala aşardy. Daşardakylara biziň imanymyz barada edil olaryň göwnünden turjak bir görnüş hödürlenerdi; ol bolsa häsiýetiň şeýle aýratynlyklaryny ösdürerdi welin, olar»

näme etmeli? “uly bulaşyklyk döretmeli.”

Gündelik baradaky başga garaýyşlar hem kabul edildi, olar bulaşyklyk we garaňkylyk getirýär.

we halkyň önünde uly habary yhlas bilen ýetirmek üçin ulanylmaly bolan altyn pursatlary peýdalanmaly. Biziň iş alyp baran haýsydyr bir mowzuk boýunça edilen ähli çykyşlar doly sazlaşyp bilmezdi, munuň netijesi bolsa imanlylaryň hem imansyzlaryň hem aňlaryny bulaşdyrmak bolardy. Hut şu zat Şeýtanyň ýüze çykarmagy meýilleşdiren zatydy — ylalaşmazlyk hökmünde ulaldylyp görkezilip bilinjek islendik zat.

Reb beýlese, bu taglymatlary Mukaddes Kitap okuwymyzdan subut etmäge başlan wagtymyzda, Hezekiýel 28-e serederis; çünki Gündeligiň hut düýp köki Hezekiýel 28-de kesgitlenýär. Hezekiýel 28 Lusiferiň özüni beýgeltmegi hakyndadyr, we ol muny belläp geçýär; çünki olar Gündeligiň Mesihini Mukaddes ýerdäki gullugyny aňladýandygyny aýtmaga çalyşýarkalar, diňe bir Gündeligiň hakyky düşünjesini — öz-özünü beýgeltmegiň nyşanyny — ret etmän, eýsem öz tejribelerinde hut şol öz-özünü beýgeltmäni hem ýüze çykarýardylar. Ol olaryň hatarlarymyzyň arasyna bulaşyklyk getirjekdigini aýratyn nygtaýar.

Indi, ynha geň ruhlar hereket edip biljek beýik bir iş bar. Emma Rebbiň heläk bolýan janlary halas etmek üçin ýerine ýetirilmeli bir işi bardyr; we Şeýtanyň, özüni başgaça görkezmek arkaly, biziň hatarlarymyzyň arasyna bulaşyklyk girizip, dolduryp biljek ýerlerini ol doly kämillik bilen doldurar, we şol ähli ownuk tapawutlar ulalyp, aýdyň hem görnükli bolar.

“Maňa görkezildi” diýmek nämäni aňladýar? Muny Hudaý oňa anyk aýtdy.

“Meni ilk başdan Rebbiň bu işiň ýüki ne Elder Daniells-e, ne-de Prescott-a berenini görkezildi. Şeýtanyň mekir hileleri aralaşdyrylsynmy? Bu “Daily” akyllary bulaşdyrmak we wagtyň şu möhüm döwründe işiň öňe gitmegine päsgel bermek üçin orta atyljak derejede şeýle uly mesele bolmalymy? Nähili ýagdaýda bolsa-da, beýle bolmaly däldir. Bu tema orta atylmaly däldir,”

Waýt uýamyz Gündeligiň nämedigine düşünýärdi hem-de Gündeligi Mesihini Mukaddes Ýerdäki gullugydyr diýip öwretmegiň Gökden kowlan perişdelerden gelip çykýan bir zatdygyna, munuň bolsa diňe bulaşyklyk we garaňkylyk getirýändigine düşünýärdi; şeýle hem ol Ilkinji Öňbaşçylaryň Gündeligiň Butparazlygy aňladýandygy baradaky garaýşyny, we Gündelik aýrylanda 1335 ýyllyk wagty pygamberliginiň başlanandygyny bilýärdi. Ol muny bilýärdi. Bu adamlaryň näme diýmek isleýändigine garamazdan, ol tapawudy bilýärdi.

Näme bolanda-da, beýle bolmaly däldir. Bu mesele girizilmeli däldir, çünki içeri giriziljek ruh gadagan ediji bolar, hem-de Lusifer her bir herekete syn edýär. Şeýtanyň wekilleri onuň işine başlardylar we hatarlarymyzyň arasyna bulaşyklyk getirilýärdi. Synag meselesi bolmadyk pikir tapawudyny agtarmaga seniň hiç hili çagyryşyň ýokdur; emma seniň dymmagyň sözden täsirlidir. Mesele maňa bütin aýdyňlygy bilen görkezildi. Eger iblis öz niýet edişi ýaly, şu meseleler boýunça öz halkymyzyň içinden birini hem bu işe çekip bilseydi, Şeýtanyň işi ýeňiş gazanardy. Indi gijä goýmazdan iş ele alynmalydyr we hiç hili pikir tapawudy beýan edilmemelidir.

Şeýtan bizden çykyp giden şol adamlary ýaman perişdeler bilen birleşmäge we ähmiýetsiz meseleler arkaly işimizi bökdemäge ruhlandyrardy; onda duşmanyň düşelgesinde nähili begenç bolardy. Has-da ýakynlaşyň, has-da ýakynlaşyň. Her bir tapawut gömülsin. Biziň häzirki işimiz, bu tapawutlary aradan aýyrmak we hemmäniň sazlaşykda bolmagy üçin ähli beden güýjümüzü hem-de beýni-sinir kuwwatymyzy bagyş etmektir. Eger Şeýtana özüniň uly mukaddesleşdirilmedik paýhasy bilen iň kiçijik bir ygtyýar almaga rugsat berlen bolsa, [ol begenärdi].

Indi, siziñ nähili iş alyp barýanyňyzy görenimde, aňym bütin ýagdaýy hem-de öňe gidip, biziñ aramyzdan aýrylan taraplara hatarlarymyzyň içine başagaýlyk salmaga iň kiçi mümkinçilik beren halatyňyzda nähili netijeleriň boljakdygyny doly gördi. Siziñ paýhasdan mahrumlygyňyz edil Şeýtanyň isleýşi ýaly bolardy. Siziñ gaty sesli yglanyňyz Mukaddes Ruhun ylhamy astynda dälidi. Maňa size şeýle diýmek tabşyryldy: Hudaý tarapyndan ýol görkezilen adamlaryň ýazgylarynda kemçilik agtarmagyňyz Hudaýdan ylham alan iş dälidir. Eger bu Elder Daniellsiň halka berjek paýhasy bolsa, onda hiç bir ýagdaýda oňa resmi wezipe bermän, çünki ol sebäpden netijä çenli akyl ýetirip bilenok. Bu meselede siziñ dymmagyňyz siziñ paýhasyňyzdyr. Indi, diri bolmadyk adamlaryň neşirlerinde kemçilik agtarmak ýaly her bir zat Hudaýyň sizleriň hiç biriňize beren işi dälidir. Çünki bu adamlar — Elders Daniells we Prescott — şäherlerde iş alyp barmak barada berlen görkezmelere eýeren bolsadylar, hakykata ynandyrylan we imana gelen, ukyply adamlaryň köpüsi, örän köpüsi bolardy; emma olar [häzir] hiç haçan ýetip bolmajak orunlarda durýarlar.

Bütin dünýä bir beýik maşgala hökmünde görülmelidir. Şeýle bir bilim çeşmesinden peýdalanmaga mümkinçilik bar mahaly, näme üçin Rebbimiz Isa Mesih tarapyndan berlen şaýatlyklar bilen dünýäniň ýyllarboýy heläk bolmagyna ýol berdiňiz? Hakyky din bize her bir erkek adama we her bir aýala özümiziň ýagşylyk edip biljek şahsmyz hökmünde garamagy öwredýär.

Bu köp ýyllardan bäri çap edilip gelýär: —“Deňagramly akyl”, Elder Andrews-a berlen şaýatlyk. Akyl ösdürilip, haçan geplemelidigini we haýsy ýüklere girişip, olary çekmelidigini bilýän bir güýje öwrülip biler, çünki Mesih siziñ Mugallymyňyzdyr. Men bolsa siziñ öz paýhasyňyzy beýgeldip, pikirlaryň tapawudyny döretjek bir ýoly yzarlanyňyzy [görenimde] siziñ üçin örän howatyr etdim. Reb, haçan dymmak olar üçin paýhas bolsa, dymyp bilýän paýhasly adamlary talap edýär. Eger siz kämil adam boljak bolsaňyz, Isa Mesih arkaly mukaddes edilmäge mätäçsiňiz. Indi ýaňy başlanan bir iş bar, we paýhas her bir wagyzda, her bir konferensiýanyň prezidentinde görünsin. Emma ine, birnäçe ýyl öň siziñ hut şu işe sesiňizi galdyryp goldamak üçin zerur bolan ýeriňizde el urmagyňyz gerek bolan bir iş bardy. Mesih Öz halkynyň hemmesine olaryň näme etmelidigini we nämeleri etmeli dälidigini aýratyn görkezmeler berdi. Rebbiň dogrulygyny amala aşyrmak üçin bize galan wagt örän azdyr. Siz Rebbiň ýoluna düşüň bilersiňiz. Men siziñ prezident wezipesine goýlanyňyzdan soň zatlary öz oýlap tapşyňyz boýunça alyp barmak maksadyňyzy gördüm. Siz özüňiziň ajaýyp işleri etjekdigiňizi, emma munuň Hudaýyň siziñ eliňize bermedik bir işi boljakdygyny oýlapdyňyz. Indi siziñ işiňiz ezmek däl-de, eýsem Reb sizi hyzmat etmäge kabul eden bolsa, mümkin bolan her bir zerurlygy ýeňilleşdirmekdir. Emma siz örän irden paýhasyň we mukaddes edilen höküm ýöretmäniň sizde ýüze çykmandygynyň alamatlaryny berdiňiz. Siz Reb ýagtylyk bermese kabul edilmejek meseleleri alawlap öňe sürdüňiz.

Maňa şeýle howlukmaç hereketleriň, hatda sizi konferensiýanyň prezidenti hökmünde ýene bir ýyl saýlamak ýaly işleriň hem edilmeli dälidigi görkezildi. Emma bu mesele dogra arkaly Rebbiň huzuryna getirilýänçä, Reb bu hili howlukmaç geleşikleriň mundan beýläk bolmagyny gadagan edýär; hem-de Rebbiň işiniň prezidentiň üstüne ýükleýän hyzmatynyň iň dabaraly jogapkärçilikdigini size habar berlenligi sebäpli, siz “—Daily” baradaky meselede öz eden ýalňyş gyzgynlygyňyz bilen öňe çykмага we öz täsiriňiziň bu meseläni çözer diýip çak

etmäge ahlak taýdan hiç bir hukugyňyz ýokdy. Ol ýerde agyr jogapkärçilikleri çekip gelen ýaşuly Haskell bardy, hem ýaşuly Irwin bardy, hem-de meniň agzap biljek ýene birnäçe adamym bar, olar hem agyr jogapkärçilikleri göterýärler.

“Ýaşy uly adamlara bolan hormatyňyz nirede boldy? Meseläni ölçäp-biçmek üçin ähli jogapkär adamlary çekmezden, nähili ygtyýary amala aşyryp bilerdiniz? Emma indi geliň, bu meseläni derňeýli araşdyryp göreliň. Indi, äsgerilmän galan işiň önünde, işi ýene bir ýyl alyp barmaga bolan yhlasyňyzy görkezmegiň Rebbiň hökümi bolup-bolmandygyny täzedden garamalydyrys. Eger size birleşjek kömegiň bilen işi ýene bir ýyl alyp barsaňyz, onda sizde-de, Ýaşuly Prescottda-da bir üýtgeşiklik bolmalydyr. Öz ýürekleriňizi Hudaýyň önünde kiçeldiň. Reb sizde başgaça bir tejribäniň ýüze çykandygyny görmeli bolar, çünki haçandyr adamlaryň täzedden iman ýoluna getirilmäge mätäç bolan wagty bolan bolsa, hut şu häzirki [wagtda] ol Ýaşuly Daniells bilen Ýaşuly Prescottdyr.”

Ýedi adam saýlanyp alynmalydyr; olar paýhasly adamlar bolmaly we Hudaýyň merhemetiniň işi arkaly gaýtadan öwrülenlikleriniň subudyny bermelidirler. Sebäp bilen netijeden netije çykarmaga ukypsyz derejede körlenlen şeýle adamlar, bu işe degişli jogapkärçilikleri çekip gelen adamlary hem-de bu konferensiýalaryň prezidentlerini äsgermezlik etse, işi iki ýyldan gowrak wagtlap alyp giden adamlar hasaba alynmasa we şeýle howlukmaç netije ýüze çykyp, adamlar ýyllarboýy özläriniň önünde goýlan iň bir işi — şäherlerde iş alyp barmagy — äsgermezlik etseler, hem-de ýaşuly adamlaryň maslahatyna hiç hili, ýa-da juda az üns berlip, olaryň halka ýetirmegi saýlap alan zatlary wagyz edilse, bu özüniň beýik hem ajaýyp şeýle işe ynanylyp tabşyrylmaga şol adamlaryň ygtybarsyzdygyna öz subudyny berýär.

Mesih öli däldir. Ol Öz işiniň şeýle geň ýol bilen alnyp barylmagyna hiç haçan ýol bermez. Kitaplara degmäň. Eger haýsydyr bir üýtgetme zerur bolsa, Hudaý şol üýtgetmede sazlaşygyň laýyk bolmagyny üpjün eder; emma bir habar, öz içine alýan uly jogapkärçilikler bilen bilelikde, adamlara ynanylyp tabşyrylanda, [Hudaý] söýgi arkaly işleýän we jany päkleşdirýän wepalylygy talap edýär. Daniells we Prescott ýaşulylarynyň ikisine-de täzedden dönmek zerurdyr. Bir geň iş aralaşdy, we ol Mesihniň biziň dünýämize ýerine ýetirmek üçin gelen işi bilen sazlaşykda däldir; we hakykatdan-da dönülenleriň hemmesi Mesihniň işlerini işlär.

Biz hemmämiz Atany şöhratlandyrjak işi amal etmelidiris. Biz çözgüt pursadyna geldik — ýa şu taýýarlyk döwrüniň özünde Isa Mesihniň häsiýetine laýyk gelmeli, ýa-da muny synanyşmaly hem däl. Daniells ýaşuly, [siz özüňizi] şuna meňzeş ýagdaýlarda öň edişňiz ýaly sesiňizi ýokardan eşitdirmäge azat hasap etmeli dalsiňiz. Şeýle hem düşüniň, konferensiýanyň prezidenti höküm sürüji däldir. Ol, Hudaýyň kabul eden prezidentlik wezipesinde duran dana adamlar bilen baglanyşykda işleýär. Hudaýyň kabul eden galamlaryndan çykan çap edilen kitaplardaky ýazgylara gatysmaga onuň ygtyýary ýokdur. Olar hökmany, agalyk ediji güýjüň azrak alamatyny görkezmeseler, indi mundan beýläk agalyk sürmeli däldirler. Çözgüt pursady geldi, çünki Hudaý masgaralanylar.

«Reb şehere işlenilmedik galalara nähili garaýar? Mesih asmanda. Indi Onuň ykrar edilmegi şeýle bolmalydyr: — Patyşalyk häkimligi ýok. Ine, indi bu dünýäniň çökgün pursadydyr. Indi Men halas etmäge-de, ýok etmäge-de güýjüm bolan Gudratdyryn. Indi hemmeleriniň ykbalynyň Meniň elimdedigi wagtdyr. Men dünýäni halas etmek üçin Öz janymy berdim. We: “Men

ýokary galdyrylsam”, berjek halas ediji merhemetim, ilahi meñzeşlik boýunça şekillendiriljek we Men bilen bir boljaklaryň hemmesiniň Meniň halas ediji merhemetiň güýji bilen nähili işleýän bolsam, şonuň ýaly işlejekdigini subut eder». Kim islese, [goý ol] doganlary bilen birlikde, Rebbiň berýän maslahatynyň astynda jogapkär orunlarda olara edilen işi ýerine ýetirmek üçin berk ýapyşsyn we dünýäni şeýle söýüp, dünýäniň halas bolmagy üçin Öz janyny doly gurban eden Ol bilen doly sazlaşykda işlemäge iň yhlasly görnüşde çalyşsyn. Men hyzmatkärlerimize aýdýaryn: şäherlerimizdäki işe girişenlerinde, Sözüň hyzmatyna parahat mukaddeslik ýoldaş bolsun. Biz halkyň aňyna degişli täsiri ýetirip bilmeris, eger biz . . . [Bu sahypanyň aşaky üçden bir bölegi boş galdyrylan.]

Men Gündeligimden göçürýärim. Hakykat Isa Mesihdäki ýaly — ony aýdyň, onuň barada dogma ediň, her sözüne öz ýönekeýliginde ynanyň. Eger ýalňyşlyklary imandan ýüz öwren we azdyryjy ruhlara gulak asan adamlaryň öňüne çykarsaňyz, näme gazanarsyňyz? Olar ýaňy-ýakynda ynançda biziň bilen bile bolan adamlardy. Şeýtanyň tarapynda durjakmysyňyz? İşlenilmedik meýdanlara üns beriň. Bütün dünýäni gurşap alýan bir iş önümizde dur. Maňa John Kellogg barada görnüşler görkezildi.

Örän özüne çekiji bir şahs, özüniň öňe sürýän aldawjy delilleriniň pikirlerini — hakyky Mukaddes Kitap hakykatyndan tapawutlanýan garaýyşlary — wekilçilik edýärdi. Täze bir zat ugrunda açlyk we suwsuzlyk çekýänler şeýle [örän aldawjy] pikirleri öňe sürýärdiler welin, Ýaşuly Prescott uly howpuň astyndady. Ýaşuly Daniells hem şeýle pikirler her ýerde aýdylsa, bu täze bir dünýä bolardy diýen azgynlyga duwlanmak howpundady.

“Hawa, şeýle bolardy, emma olaryň aňlary şeýdip şol zatlar bilen doly meşgul edilýän mahaly maňa görkezildi welin, Dogan Daniells bilen Dogan Prescott ruhy[çulyga] meñzeş görnüşli pikirleri özläriniň tejribesine goşup dokapdyrlar hem-de mümkin bolsa, hatda saýlananlaryň özlärini-de aldaýjak gözəl duýgularyň üsti bilen halkymyzy özlere çekipdirler.”

Iň saýlananlaryň hut özləri aldanmaz, emma iň saýlananlaryň ýanynda duran adamlaryň arasynda aldanjaklar bolar. Iň saýlananlar akylyly gyzlardyr. Akyşsyz gyzlar bolsa aldanarlar, şeýle dälmi?

Bu döwürde akylyly gyzlar ýaly, hut saýlananlary hem aldamak synagy bar wagtynda, akylyly gyzlar Mukaddes Ruhuň bol-bol guýulmasyny kabul edýärkäler, akmak gyzlar nämäni kabul edýärler? 2 Selaniklilerdäki güýçli azgynlaşdyrmany. Muny hem Gündelik bilen baglanyşyklykda serederis.

—«özläriniň tejribesine ruhy[çülik] görnüşli duýgulary örüp girizýärdiler we, mümkin bolsa, hut saýlananlary hem aldamak üçin halkymyzy owadan duýgulara çekýärdiler».

Ruhçulygyň iň düýp manysy näme?

Patyşa Şawul baradaky wakaya gelende bolsa, Samuel näme diýdi? «Boýun egmezlik jadygöýlüge deňdir». Boýun egmezlik jadygöýlүkdür.

Şawul nirä barıp çykýar?

DIŇLEÝJILERDEN: Endordaky jadygöý bilen.

Endordaky jadygöý bilen.

Patyşa Şawuly Endoryň jadygöý aýalynyň ýanyna alyp baran bu wakalar zynjyryny döretmek üçin näme etdi? Ol öz sözünü Hudaýyň Sözüniň üstünde goýdy. Oňa näme etmelidigi aýdylypdy, emma ol öňe gidip, özüniň etmek islän zadyny etdi.

Ruhçulygyň in düýp mazmuny öz sözünü Hudaýyň Sözüniň üstünde goýmakdyr. Hemme zat hut şondan başlanýar. Ine, jadygöýlük şudur.

Jadygöýlük — Şeýtanyň sizi öz täsiri astyna nähili getirýändigini tanamakdyr. Onuň sizi nähili jadylaýandygy, bu jadyly aldaw bilen bagly bir jadyly adalgadyr.

Jadyly edilen wagtyňyzda ilki jadyly bolýan kim? Jadygöriň özi. Hemmesi men öz sözümüň Hudaýyň Sözüniň üstünde goýanymda başlanýar. Bu jadygöýlikdir, bu gozgalaňdyr, we jadyly bolan meniň özümdir. Daniells bilen Prescottyň başyna gelen hem hut şudur.

Şeýle ýagdaý bolup durkak, Daniells bilen Prescott nähili garaýyşlary ornaşdyrmaga çalyşýardylar? Gündelik baradaky nädogry garaýşy.

"Gündelik" hakyndaky hakykat düşünje nämendir? Ol butparazlykdyr, butparazlyk bolsa öz-özünü beýgeltmegiň dinidir. Ol Şeýtan öz sözünü Hudaýyň Sözüniň üstünde goýan mahaly, Gökleriň köşklerinde başlanan we adamzadyň taryhyna kanunsyzlygyň syrlylygyny girizen dindir.

Günäniň syrtyny açmaýan syrly işi, Şeýtanyň bizi jadylaýyş işidir. Bu, Şeýtanyň bizi öz sözümü ýa-da onuň sözünü Hudaýyň Sözüniň üstünde goýdurmakdaky işidir.

Meniň pikirimi yzarlaýarsyňyzmy?

Günä sözüne serediň. Ol Strongyň Konkordansiýasynda günäni kesgitläär. Ony kök sözüne çenli alyp baranyňyzda, günäniň kök sözi näme? Alfa, alfa. Ine, şol Alfa Apostasydyr.

Daniells bilen Prescott bu akylsyz garaýşy haçan öňe sürýärdiler? Alfa dönükliginiň döwründe.

Şeýlelik bilen, White uýanyň şu ýerde in saýlananlaryň hem aldanylmagy we Ezekeil 28-i okaň diýmek bilen näme diýýändigini gözden salmaň. Ol nämeleriň bolup geçýändigini bilýärdi. Ol bu "Daily" diýen zadyň diňe bir taglymat taýdan nädogry bolman, eýsem "Daily" barada nädogry garaýşy wagyz etjek bolanlaryň öz sözlerini Hudaýyň Sözüniň üstünde goýmagyny talap edýändigini, şeýlelikde olaryň jadylandyrylan ýagdaýyna düşýändigini bilýärdi; we şonuň üçin hem olar öz pitnesi arkaly başgalary jadylandyrmak üçin Şeýtanyň elindäki bir guraldyr.

Men galamym bilen şu hakykaty beýan etmeli: bu doganlar özlerini aldaýan düşüňjelerindäki hakykaty näbellilige saljak kemçilikleri görerdiler; we şonda-da özlerini uly ruhy saýgaryş ukybyna eýe ýaly görkezerdiler. Indi bolsa men olara şeýle diýmelidirin: maňa bu mesele görkezilende,

Adamlar: «Ah, Ellen Waýt, onuň "Daily" meselesi barada hiç hili tutumy ýok» diýýärler.

maňa bu mesele görkezilende, Ýaşuly Daniells "gündelik" baradaky öz pikirlerini goldap, sesini surnaý ýaly göterýärdi; soňraky netijeler maňa görkezildi. Halkymyz bulaşýardy. Men netijäni gördüm, soňra bolsa maňa şeýle duýduryşlar berildi: eger Ýaşuly Daniells netijesine

parh goýman, şeýle bir täsir astynda bolup, özüniň Hudaýyň ylhamy astyndadygyna ynanmagyna ýol berse,

Bu spiritizmdir. Ol öz sözünü Hudaýyň Sözüniň üstünde goýdy. Ol özüne Hudaý tarapyndan ylham berilýändigine ynanýar.

eger Elder Daniells netijä garamazdan şeýle bir täsirlenip, özüni Hudaýyň ylhamynyň astyndadygyna ynandyrsa, biziň hatarlarymyzyň hemme ýerinde şübheçilik ekilerdi, we biz Şeýtanyň öz habarlaryny ýetirjek ýerine düşerdik. Berk imansyzlyk we şübheçilik adam akyllaryna ekilerdi, we hakykatyň ornuny erbetligiň geň hasyllary alardy. Ms 67, 1910, 1–8. Manuscript Release, volume 20, 17–22.

Şu günler Adventizmde pislikiň geň hasyllary hemme ýerde gögerýär.

Ellen Waýt 2520 baradaky Pioner düşünjesini makullaýar.

Ellen Waýt Daniel kitabyndaky Gündelik düşünjesiniň Butparazlygy aňladýandygy baradaky Pioner düşünjesini goldaýar.